

ricat

düşünce, kültür ve sanat dergisi

Yaz 2019 - Sayı: 2

Düşün, zamanın akıp gidişini!
Gerçek şu ki, insan ziyandadır;
Meğerki imana erip,
Doğru ve yararlı işler yapanlardan olsun.
Birbirlerine hakkı tavsiye edenlerden,
Birbirlerine sabrı tavsiye edenlerden...

ricat

Yaz 2019 - Sayı: 2

Künye

İmtiyaz Sahibi

Talebelere Hizmet Vakfı adına
Murat ELALDI

Editör

Ömer Naci SOYTÜRK
omernaci_soyturk@hotmail.com

Tasarım

Yunus KARADENİZ
yunuskaradeniz@outlook.com

Baskı

Star Ajans Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi Ltd. Şti.
0 224 249 33 20

İçindekiler

Ey Oğul!

İnsan İnsana Karşı

İyi ile Kötü Arasında İnsan

Kahramanın Kimse Sen Osun

Cuma

Şükrün Eşiğinde

Gençliğe Hitaben

Kızıldan Bir Sessizlik

Dip Akıntı

Teveccüh

Sarı Saçlarına Rağmen, Rachel!

Afrikalı Müslüman Köleler

Kişisel Gerilim

Ölüm Cezalı Oyun

Güzel Kimdir?

İslam Sanatı ve Modern Batı Sanatı

Çivisiz Ahşap Camiler

5 Levha ile Osmanlıda Hayat Bilgisi

Her Enstrüman Ait Olduğu Kültürü Yansıtır

Uzaktaki Yakınlarımız

Turist Sen Neden Buradasın?

İnsan?

Bedensel Uyanış Protokolü

Kur'an'ın Penceresinden Su

Kader Suyu Yazılır

Bıçağı Tutanın Parmak Uçlarında Bulamadığı

Baba Ben İnsanlığı Kurtarmaya Gidiyorum!

Ey Oğul!

Salih Dülger

BİSMİHİ.

Tüm övgüler sadece varlığı örneksiz olarak yoktan yaratan rabbimizdir. Hamd ederim O'na.

Salât ve selâm O'nun Râsûlüne olsun.

“Eyyühe'l-Veled.” Türkçesi “Ey Oğul”. İmam Gazali ismi ile şöhret olmuş –Ö:1100 miladi- bir âlimin kendisi kadar şöhretli eserinin ismi. Meraklısı alır, okur. Her ne kadar zamanımızın bir kısım akademisyeni Gazali'ye dudak büküp, O'nu ricâl'den saymazsa da -yani adam yerine koymazsa diyebiliriz- O kendisini dokuz yüz şu kadar senedir okuttuğuna göre gerçek bir adamdır.

Neyse konumuz Gazali değil. Eseri de değil. “ey oğul” seslenişi. Böyle sesleniş tarihte tekdardır. Mesela, hatırladığım kadarı ile Şeyh Edebali'nin Osman beye seslenişi “oğul Osman”ı da bu konuda tarihte yerini almıştır. Yıllar yıllar okumuşumda –böyle diyecek kadar yaşlı sayılırım- Kur'an'daki “EY OĞUL” hitabının kaynak olabileceğini akıl edememişim. Veya bu günün insanının deyişi ile ettirmemişler. Malum biz daima masumuz. Sürekli şeytan suçlu. İyi şeytan var. Yoksa ne yapardık.

Kitabımızda “ey oğul” Lokman hakimin sözü olarak geçer. Aman dikkat. Lokman hekim değil. HAKİM. Farkı bilenler bilmeyenlere anlatsın lütfen.

Kitabımızda Lokman ismiyle bir sûre var. 21.Cüz de yer alıyor. 410-413.sayfalarda ve 34 âyet. Ayrıntıyı verdim. Mutlaka bakmanızı isterim. Sûre Mekke döneminde iniyor. Yani inanan insanı olgunlaştırma veya yetiştirme dönemi. Çok önemli. Zira İslam şeraiti -yani ilkeleri- insanların hayatına hâkim değil. İnanmış insanlar da hasta, sakat, verimsiz, amacı

olmayan bir eğitim düzenin içinden çıkıp; iman ediyorlar. Dolayısı ile toplumdan gelen hastalıkların tedavisi gerekli. İşte bu sûrede Lokman üzerinden hangi konularda, tedavi alanları oluşmalı. Yani tam da günümüz insanının ihtiyaç duyduğu bir eğitim ve iyileştirme programı. Bu sebeple az yukarıda dedim ki ayrıntılı Lokman sûresi bilgilerini veriyorum. Önce Kur'an'a inanın ve güvenin, sonra okuyun ve uygulayın. Cennet bunda. Cehennemden kurtuluş bunda. Dünya huzuru ve güzel hayat bunda. Âhiret müjdeleri bunda.

Lokman Hakîmi yabana atmayın. Göz ardı etmeyin. Duyup da geçmeyin. Zira o; öz ehli. Yani kalbinde sağlam bir iman var. Hal ehli. Yani inandığını; ama, fakat, lakin v.b kelimelerle mazeret uydurarak yaşamaktan uzak durmuyor. Kısacası çok sıkı bir müslüman. Allah'tan ve hayatının hesabını Allah'a kesinlikle vereceğinden emin olarak ahirette hesaba çekilmekten ödü kopuyor. Sakına sakına yaşıyor dünyada. Yani mutlak MUTTAKİ. Gerçek bir kul. Adam yani. Ve Lokman Kâl ehli. Türkçesi Söz ehli. Yani konuşuyor. Ancak doldur boşalt değil. Her sözü hem doğru. Hem çok yararlı. Ve hem de sonuca götürücü. Yani isabetli. Sözü duyan ve sözünü anlayıp yaşayan, derdine derman bulmuş oluyor.

İşte bu bilgi Kur'an'da bizi bekliyor. Faydalanmak için üç şart gerekli. Önce iman. Sonra anlamak. İmansızlar anlamazlar. Bu yargı bana ait değil. Bunu kitabımızda Allah c.c böyle söylüyor. Üçüncüsü ve en önemlisi hal ehli olmak. Yani Yaşamak. Yaşamak Ve yaşamak.

Ne mutlu yaşayanlara.

Yardım et Yâ Rabb. Canımızı yakmadan yaşat bizi. ■

İnsan İnsana Karşı

Hasene Gün

Bir kalbimiz var lakin yaratılanı değil üretileni sevmekle meşgul olduğundan onu hatırlamakta zorluk çekiyoruz. Bizler, Mevlana'nın deyişiyle 'gönülden gönüle olan' pencereyi örtmeye başladıkça insana verdiğimiz değeri eşyaya yöneltir olduk. Oysa gönül, sevgiye şahitlik etmesiyle gönüldür. Seven kalp sevilir, sevilen sever. Karşılığını bulamayan kalp ezilir, çekinir, unutulur. Ve kalbini unutan insan, bencilliği ile baş başa kalır.

İnsanlık, insanı aziz kılan değerlerle bir bütündür. İnsanın değeri değer verdiği şeylerle paralellik arz eder. Bilinir ki insanla olan bağ, başkalarına karşı sorumluluklar karakter oluşum sürecinin en önemli unsurlarıdır. Modern medeniyet, alışkanlıklarıyla var olan insanı bütün değerlerinden koparıp bencilleştirildiğinden bencilleşen ve hazlarına yönelen insan(ımsı)lar için tek değerli şey olan, onlara haz sunan eşyanın yüceltilmesi kaçınılmaz olur. İnsan, ona değer ve anlam yükleyen geleneklerinden uzaklaşıp eşyayı yüceltmeye başladıkça başkalarıyla bağlarını koparıp sorumluluklarını arkasında yüz üstü bırakıyor. İsmet Özel'in belirtmesiyle 'eşya parladıkça insan sönüyor'.

Bu durum hukuktaki sebepsiz zenginleşme hükümleriyle de benzerlik gösteriyor. Ortada herhangi bir haklı sebep bulunmaksızın bir tarafın diğer taraf aleyhine zenginleşmesi, değerinin artması durumudur. Yani bir şeye verilen gereğinden fazla değer asıl değerli olandan bir şeyler eksiltir. Bununla beraber her ne kadar istenirse, hatta karşı çıkılsa da terazinin yalnızca iki kefesi olduğundan bir tarafın değerinin azalması için eksilmesi gerekmez, diğer kefenin değerinin artması azalma için yeterlidir.

Günümüzde iletişim imkânları arttıkça iletişimin azaldığı gerçeği o kadar benimsenen bir gerçek ki bu durumu dile getirmek bir anlam ifade etmiyor artık. Ancak dile getirmemek de bunun normalleşmesinin doğal karşılanması gerektiği fikrine ortam sağlayabilir. Sükûtun aleyhe delil olarak kullanılması durumu her ne kadar adil görünmese de dilsiz şeytan olmaktan kaçınmak inancın ve geleneğin kaçınılmaz gereğidir.

Muhabetle yoğrulmuş geleneğin çocukları bugün deva aradıkları modern medeniyetin ambalajlanmış yalnızlığıyla yorgun düşüyor. Lakin insanın ihtiyacı olan yine insan (zira ins, üns ile mümkün!) . Bunu bilen ve ortadan

kaldıramayan bencillik dürtüsü ise çözümünü eşyayı insanlaştırmakta arıyor. Kral Midas'ın do-
kunduğunu altına çeviren parmakları bugün eşyayı insanlaştırma cehdinde. Bunun sonucu olarak da insanlığın nüfuzunun kaybolmaya yüz tuttuğu bir vasatta -gariptir ki- insanların nüfusu hızla artmakta! İnsanlığa olan hasret dillere pelesenk olmuşken, ev alma komşu al, düsturuna sahip bir anlayışın evlatları bugün lüks, şatafatlı binalarında her gün karşılaştığı halde birbirlerinin isimlerini dahi bilmeyen, komşuluk ilişkisi aيدات toplamaktan (paradan, eşyadan) öteye geçmeyen bir yozlaşmışlığın, insansızlığın içerisinde. En acısı da insanın insandan alıp eşyaya verdiği değer günümüz şartlarında eşyanın insana verdiği değer olarak algılanıyor olması. 'Şu evin, şu araban, şu telefonun, şöyle düğünün, şöyle instagram profiline... varsa sen değerlisin.' Ne yazık ki bu algılar içerisinde kaybolan bencil nefsin* eşya bataklığında çrpındıkça batışı da kaçınılmaz oluyor.

Umulur ki insanlık, banka hesaplarından tek tuşla yaptığı sadakaların, hiçbir zaman bir tebessümün yerini alamayacağını farkına varır. Ve yine umulur ki insanlık sevgiyi kalplerde aramak yerine like'larda aramaktan vazgeçer.

*...Nefisler ise kıskançlığa ve bencil tutkulara hazır (elverişli) kılınmıştır... (Nisa 4/128)

İnsan Nimet Değil mi?

Birbirimize saygılı olma konusunda 3 tip temel hatamız var...

Avrupada yasayan vatandaşımız, orada yerlere çöp atmıyor ama Kapıkulêden girer girmez yerlere tükürmeye, çöp atmaya başlıyor. Niye burada böyle yapıyorsun diye sorulduğunda, herkes böyle yapıyor diyor. Kendi fikri olmayan insanın, duruma göre hareket etmesidir bu.

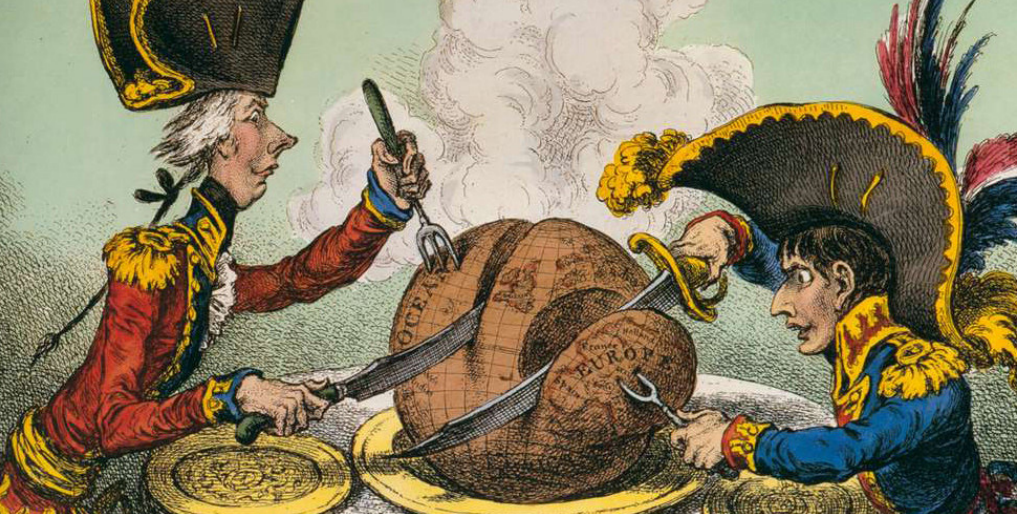
İkinci hatamız, adama göre davranmamız. Karsımızdaki adam iri yarıysa, 'Buyur Abi', diyoruz, ufak tefekse, 'Ne var lan!' diyoruz. Oysa ki, insanların onuru birbirine eşittir.

Üçüncü hata, keyfimize göre davranmak. Keyfimiz yerindeyse eve girerken 'Merhaba millet' diyoruz, değilse surat asıyoruz. Oysa keyfimiz yerinde olsun olmasın insanlara saygılı davranmak zorundayız. Diyorum ki, yerdeki ekmeğe saygılı olma konusunda ülkemizde mutabakat var, kimse basamaz, ayağıyla dürtüklemeyi ya da öper, koyar bir kenara.

Eklemek nimettir kabul, peki insan nimet değil mi? ■

Prof. Dr. Üstün DÖKMEN

İyi ile Kötü Arasında İnsan

Meryem Şahin

“Bir katil bir katile gel beraber dünyayı sömürelim.” demiş. Der demesine tabii...

Bu kendimce uyarladığım tekerlemeyi yazarken dünyanın tanımına bir göz atayım dedim. Hani Matematikte bazı işlemleri yaparız da formülün adını bilmeyiz ya da çemberin adını da kendisini de biliriz de tanımını bir türlü yapamayız. Bundan sebep birçok alt anlamına da yer veren TDK Güncel Türkçe Sözlükte yazan en nesnel tanımı aktarayım:

“Üzerinde yaşadığımız(!) toprak ve denizler, yeryüzü.”

Yaşadığımız ya da yaşayamadığımız, yaşadığımızı sandığımız yahut yaşamak adına yaptığımız her şey burada oluyormuş yâni.

Bu dünya yaklaşık 510.000.000 kilometre kare. Sadece karada hayat sürdürebileceğimize göre bu sayı bunun %30'una, 153.000.000 kilometre kareye iner -ki 150 milyon kilometrekareye yetemeyip denizi doldurarak oluşturulan yapay adalar hariç -.

Yerleşim alanı olmayan yerleri çıkarsak dahi devasa rakamlar halen bulunmakta.

Dünyanın nüfus artış hızı 2017 verilerine göre %1.2. Ancak her beş saniyede, bir çocuk aklıktan ölüyor. Dünya Gıda Programına göre 300 trilyon dolarlık varlık bulunuyorken aradaki fark insanlığımızın bir göstergesi.

Dünyada her yıl 200 milyar dolar kozmetik

sektörü için harcanırken insani yardım kapsamında ayrılan pay ise 20 milyarı bulmuyor. Gerçek dünyanın üzeri kapatılıp ölümlü yalanı boyayarak daha katlanabilir kılıyoruz belki. Fakat daha ne kadar hakikatın üzerini örtebiliriz?

Bütün bunların üstüne savaşların ve bilhassa iç savaşlarda ölen sivil sayısı dehşet verici. İç savaşlarda ise durum daha da vahim. Ülkelerinden kaçarak başka topraklara iltica edenler ise genellikle kadınlar ve çocuklardan oluşuyor. Türkiye’de bu sayı resmi olarak 3,5 milyon ile birinci sırada. Dünyanın birçok yerinde mültecilerin gördüğü muamele, işsizlik, hâkir görülme; sosyal, ekonomik ve siyasi krizlere sebep olduğu hepimizin mâlumu.

Yine de plazaların gölgesinde yetişen ile kurumuş hurma ağacının dalları altında büyüme yetmişen çalışan çocukların oyunları aynıdır.

Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi yerlisiyle mülteci, oynanan büyük oyunun kavgasını ederken onların çocukları küçük oyunlarına sessizce devam eder. Oyun bittiği zaman ise çocuklar büyümüş demektir.

Aç gözlü kana susamış insan kurak toprakların gözyaşlarını içti. İnsanlık gökdelenlerin 201. katına çıktı.

Fakat her tekerlemenin sonu aynı:

İnsanlık “yandı, bitti, kül oldu.” ■

Kahramanın Kimse Sen Osun

Fikri Özçelikçi

Yüreğini sıcak sıcak dağlayan davası için canından rahatlıkla geçenlere denir kahraman diye. Davasının delisi olandır kahraman. Bastığı mermerde derin iz bırakan kişidir o!

Kahraman dediğin ok gibi öne fırlar. Tereddüt-süz. Bildiği ve önemseydiği tek şey ileri atılmaktır. Geride bir şey var mı, yok mu önemsemez kahraman dediğin.

Bazılarına göre dünyadan, bazılarına göre hem dünyadan hem de ahiretten geçen adadır kah-

raman. Ama her hâlükârda bir ufuktur kahraman. Ulaşılmak istenen bir ufuk...

Hepimiz birer kahraman olmak isteriz aslında. Hiçbirimiz bu dünyada bir mum alevi gibi parlayıp sönerken unutulup giden biri olarak hatırlanmak istemeyiz. Böyle bir hatırlanma, unutulmuş değil midir zaten?

Biz, tam tersi, insanlar yere baktığında; suya, ateşe ve havaya baktığında; yaşadıkları şehrin en tenha köşelerine baktığında bizi hatırlasınlar

isteriz.

Fitri bir istektir bu. Sonu belli olan bu dünya içinde sonsuzlukla buluşmak isteriz. O sonsuzluğun kapısını bulup o kapıdan geçmektir arzumuz. Sadece biz değil, herkes bunu ister.

Bu istek, en çok da çocuklarda olur. Çünkü çocukların ufkuna sınır çizilmemiş, hayallerine gem vurulmamıştır daha. Onlar, gökteki bulutlardan bir kayık yapar, o kayıkla bir deniz yolculuğuna çıkar anında. Sonrasında, birkaç taş parçasıyla devasa kuleler inşa edebilirler.

Masumiyetin yürüyen biçimidir çünkü çocuklar ve daha zihinleri kirlenmemiş, 'hayatın gerçekleri' denen şeyle tanışmamışlardır.

İşte bu çocuklar, büyük ama çok büyük bir şeyler yapma peşindedirler hep. Bu yüzden de gözleri hep büyük ama çok büyük şeyler yapanların üzerindedir. Onlara bakarak onlar gibi olmak ister o çocuklar.

Bu da fitri bir haldir. Buna da bir mim koymamız gerekir.

Kıyacası, hayatımızın her anında bir kahramanla birlikte oluruz aslında. O kahramanla birlikte oluruz çünkü o kahraman gibi olmak isteriz.

Şunu bilmeliyiz: Bugünün büyükleri olan bizler, kendi çocukluğumuzda kendi kahramanlarımızla buluştuk. Ya bir mücahit olup onlarla cenge gittik ya bir veli olup keramet gösterdik. Olmadı, elimizdeki yiyeceği bölüştük tam ortasından. Böylelikle kendimiz kaldık. Ayaklarımız, bir ağacın kökleri gibi bu toprağın diplerine tutundu. Buralıydık ve buralı kaldık.

Ama çok şeylerin değiştiği bir çağda yaşıyoruz artık.

Zaman değişti, bilgi değişti, insan değişti ve buna bağlı olarak ilişkiler ve en çok da kahramanlar değişti.

Bilmem farkında mısınız, elindeki ekmekten bir lokma koparıp arkadaşına ikram eden çocuklarımız yok artık. Ya da düşen bir arkadaşına el uzatıp onu kaldıran çocuklarımız... Ne el uzatan var ne de ekmeğinden bir lokma koparıp olanca sıcaklığıyla bir arkadaşına uzatan.

Merhamet, hayatımızdan çıkıp gitti. Biz, kahramanlarımızı hayatımızdan çıkardığımızda, merhametle beraber birçok değer de çıkıp gitti hayatımızdan.

Çünkü merhamet ve diğerkâmlık her babayığidin harcı değil, sadece kahramanların işidir!

Kahramanımız kalmadı ve değerlerimiz yitip gitti.

Ama çocuklar kahramansız kalmaz ki! O kahraman sen olamıyorsan, ben olamıyorsam bir başkası olur illa.

Çocuk, dayanamaz, kendi kahramanını bulur. Amerika'dan bulur, Kore'den bulur, Afrika'dan bulur ama illa bulur. Bulduktan sonra da gözü ondan başkasını görmez ve zamanla ona dönüşür. Dönüşüm tamamlandıktan sonra artık o, bizimledir ama bizden değildir. Onun bu dönüşümü, onunla aramıza kapanmaz mesafeler koymuştur; bunu görmeyiz bile, sadece "Ne oldu buna? Neden anlayamıyorum artık onu?" deriz.

Başkasının kurduğu dünyanın dizileriyle, videolarıyla, filmleriyle varılacak sonuç illa budur. Çünkü yabancı kaynaklı her dizinin, her filmin bir kahramanı vardır ve o kahraman bizden değildir. Bize düşen, kendi kahramanlarımızla barışmaktır; bunu yapamıyorsak, kendimiz birer kahraman olmalıyız.

Çünkü çocuğun kahramanı kimse, çocuk da artık odur ve artık günümüz dünyasının kahramanları bizim değil, bizim karşıımızdakilerin kahramanlarıdır. ■

Cuma

Rana Yılmaz

-Yeni Zelanda için

Bugün günlerden cuma
Vakitlerden hüzün
Kanla ıslanmış secdede yüzün

Bugün günlerden cuma
Kalp atışın bir ayet
Senin için vakit şehadet

Gözlerin ölümsüz serçe
Yerde seccaden ve gökte kutlu hilal!

Ruhlar öldürülüyor her yerde
Kötü bir ses ritim tutmuş gezmekte...

Şükürün Eşiginde

Saliha Güngör

Bir kez daha yanıldık, bir kez daha..

-Perdeyi çeker misiniz bayım? Fazla ışık sızmış içeriye. Adam huzursuz.

3.vagondan gelen çocuk kahkahası yolculuğun süruru olmuş vaziyette adeta. Yolcular ve dahi görevliler hallerinden memnun. Adam huzursuz.

-Çocuğu susturur musunuz?

Şimdi mutlu olmalı, çocuğun temiz kahkahaları kesilip herkes sanal âleme çekildiğine göre!

Vagonun küçük camı ufkuna yetmiyor bay huzursuzun, daha büyük, daha kocaman, fakat daha ışısız bir cam arayışına kapılmışa benziyor. Etrafına bakınıyor yitik bakışlarla, annesinin kucağındaki dünyayı tanımakla meşgul bir masum dahi yüz çeviriyor, vagonun kirli

camını yer bellemiş böcek de umursamıyor bu katledici bakışları. Bu yolculuk uzun, adam huzursuz.

Yan vagonun bir mırıldanma geliyor ince ince. Belli ki genç adam sevdiğiyle konuşuyor, teselli dolu bir mısra gönderiveriyor kimselerin duyacağını umursamadan: 'Ayrılık buluşmaya doğrudur.' Telefondaki ince ses şükürü tanıyanlardan, uzaklaştıkça yaklaştığına inanlanlardan.. Adam huzursuz, adam şükürsüz.

Şiirle verilen tavizlere kızmayın bayım!

-Bir arzunuz var mıdır efendim?

Görevliler kibar, en azından formaliteden kibar. Bunu beceremeyen çok lisan var azizim.

-Hayır!

Teşekkürsüz, kuru ve net...

Bir su alabilirdi bu huzursuzluğun üzerine.

Kahkaha atan bir çocuk yüreği, yan vagona eşlik etmek durumunda kaldığı şairsellik, yolculuğuna refakat etmeyen vagon camındaki anlaşılmayı bekleyen minik böcek.. Kolay iş değil, al sana huzursuzluk!

Tren yavaşlıyor, belli ki kısa bir mola uygun görülmüş. Manidar. Adam huzursuz. Çantasına uzanıyor yağın yağmura teslim olmamak için, şemsiyesini arıyor telaşla, ıslanmak büyük sorun elbet! Şükürü bilmeyen rahmeti ne bilir. Islanmamalı.

Bir bekleyeni varmışçasına iniyor tanımadığı bu yerde. Fazla umudun sebebiyet verdiği bir umutsuzluk belki de. Cebinde ağırlık yapan kuruşluklarla bir gazete almayı uygun buluyor, oturuyor ıslak banka huzursuzca. Yolculuğunda gördüğü bir sima ıslak banka oturmasına şaşırıyor, aldığı gazetenin üzerine oturmasını beklencesine, hayretle izliyor uzaktan. Adam umduğu bir aksiyonu yakalamışçasına üçüncü sayfa haberlerine yöneliyor. Oysa bir önceki sayfada dünyaya gelen ikiz bebeklerin mucize kurtuluşunu anlatan bir haber vardı, bakmaya tenezzül etmediği ilk sayfada ise mutlu bir insanın yorumu... Ama ilgisini çeken üçüncü sayfa haberleriydi, çekici olan huzursuzluktu.

Yoğunlaşan kalabalık molanın bittiğini gösteriyor, gazete bitmedi, en mühimi ki üçüncü sayfa haberlerinin en esrarengiz cinayet olayına gelinemedi. Mola bitti, adam huzursuz. Ayaklarını sürüyerek kalktı zorla yolculuk yaptırılıyormuşçasına. Mendil satan çocuğu fark etmeden, eli tutulmayı bekleyen yaşlı bir beyi boş verip, dolduruverdi koltuğunu gazete kupürleriyle.

Yan vagonun yine aşk dolu, umut dolu şiirler yükseliyor. Yolcuların kendine katılmasıyla daha da mutlu olan bir çocuk doyusuya gülüyor, umarsız... İnsanlığın mahiyeti zordur diyen bir anne kızını merhametle geleceğe hazırlıyor, bir baba kaç saat süreceğini bilmediği yolculuğunun son azığını yavrusuna veriyor şefkatle. Yağmur ısrarla yağmaya devam ediyor 'Bugün yalnız bana tahammül edin' dercesine. Varlığımızla ruhumuzun yüzleşmesine 'gerçek' denildiğini söylüyor bir hoca talebesine ve ekliyor: 'Gerçek, yani huzursuzluk..'

Adam huzursuz... ■

Gençliğe Hitaben

Mihriban Yücedağ

Uykudayız gençler!

Gözlerimiz apaçık; ancak dimağlarımız perdeli! Bir uyku çağı ki cehalet en büyük dostu, okumamak, öğrenmemek için direniyoruz ve okumak istediğimizde çekilip alınıyor elimizden tüm cümleler!

Uyutulduk çünkü bizler, bize hayat veren değerlere ihanet ettiğimiz için cezamız oldu kulaklarımızın üzerine yatırılmak; oysa öyle öğrenmemiştik! Bana sorsanız; "Hala varsa inandığınız bir şeyler, hala varsa sahip olduğunuz değerler, bunları cebinize sıkıştırıp bu çağdan kaçın", derdim; ama yine bana sorsanız, "Kalın kardeşlerim, tam da burada, tam da uyku ve uyanıklık hâkimken tüm ruhumuzda, kalın ve bir su serpelim yüzümüze, manasına ulaşalım suyun ve var olan her şeyin, hep birlikte!" diyorum.

Diyordu ki İsmet Özel: *Toparlanın gitmiyoruz!*

Atalım, yıkalım tüm putlarımızı! En büyük putun eline verip baltayı, onu suçlamayalım; hepimizin boynuna takalım parça parça ve hatırlayalım bu tavrımızı!

Bir insanı sevmeye başlayalım, mesela kendimizi. Benliğimizle kaplanmış ruhumuzu görmeye gayret edelim ve en büyük ilk iyiliği yapalım dünyadaki! Bencillikten arınmış bir ruh bulmak olsun hedefimiz; yani kendimizi, yani insanı, yani uykuda olanı uyandıracak olanı!

Gençlik, ansiklopedik terimlerle yaş sınırlarına sığdırılabilecek kadar alelade bir mevzu değildir. Bu yolda, en çok da gençliğe dairdir umut! Gençlik; asla dün değildir, bugündür ve en çok da gelecektir. Evet, "ve dövüşebiliriz doğru bulduğumuz, haklı bulduğumuz, güzel bulduğumuz her şey için. Yaşımız buna engel değil!" ve diriliş nesli olmak için, asla geç değil! ■

Fotoğraf: Merve Şen

Kızıldan Bir Sessizlik

Rana Yılmaz

Zulümlerle gölgelenmiş bir günün en güzel anı güneşin doğduğu, sessizliğin tüm şehre çöktüğü ve akılların kalplerle hasbıhale geçtiği andır. İşte o anda, sadece ufak bir yay gıcır-

damasıyla doğruldu yatağından Ümmühan. Uzun saçları iki yanından örülüydü. Kızın bu ufak hareketiyle o iki örgü tüm cihana çarpıp iki yana ayrıldı sanki. Doğu ve batı kadar kes-

kin iki dünya belirdi sağında ve solunda. Uyu-
yan zulmü uyandırmamak için yatağından
sessizce ve bu sefer hiçbir gıcırdamaya mahal
vermeden kalktı. İki ayağının üstünde korkak
ama sağlam durmuştu. Alışkındı sessiz kalk-
maya.

O yüzden yüzünü yıkarken, suyla arınırken,
geceden kalma yağmur suyunun şıp şıp dam-
ladığı mutfakta kuru bir ekmeği beze sararken,
keçeden hırkasını giyerken öyle sessiz öyle
görünmezdi ki, zulüm onu asla ve asla duya-
mazdı.

Dışarı çıktığında ayağına dolanan siyah kediyi
okşadı ve gündüzün bereketiyle gökyüzüne
baktı. Bugün yapacaklarını önceden listelemişti.
Yarın için ve bundan sonraki her gün için
ihtiyacı olanları toplayacak ve bundan sonra
asla ihtiyaç duymadıklarını ihtiyacı olanlara
verecekti. Bu bir oyundu. Ve bu oyunu sadece
en sessizler kazanırdı.

Bezden çantasının ipine asıldı ve sanki iki
örgüsünün ayırdığı dünyanın çizgisinde yürü-
yormuşçasına usulca ilerledi. Elleri kıpkırmızıydı.
Bu rengi çok iyi biliyordu. Annesinde,
babasında, halasında ve yaşlı ninesinde bu rengi
daha önce görmüştü. Küçük kız sessizlik gibi
buna da alışkındı. Alışkın olduğu daha nice şey
vardı aslında. Mesela koşmaya çok alışkındı.
Neyden ne zaman kaçacağını iyi bilirdi. Ufak
bir hareketi bir anda çok büyük işlere neden
olabilirdi. Sevmeyi de bilirdi. Yerde ayağına ta-
kılan kediyi sevmişti mesela. Siyah tüylerinin
üstündeki kırmızılıklar ellerine bulaşmıştı hat-
ta. Bugün ellerini yıkamayacaktı. Sevdiğinden
hatıra taşımayı da çok iyi bilirdi çünkü.

Yürüdü ve yürüdü o ince çizginin üstünde.
Kendini beton parçalarının içinde bulmuştu.
Nereden nasıl gitmesi gerektiğini biliyordu.
Sadece sessizce ilerlerse kimse onu görmezdi.
Görünmezliğin en büyük anahtarı sessiz ol-
maktı. Ümmühan sessizdi. Ümmühan zulmü
uyandırmazdı.

Elindeki kırmızılıklardan beton parçalarında
gördü önce, sonra yerlerde, taşlarda. Etrafta ta-
hammül edilmesi zor bir koku vardı. Zulmün
kokusu bu. Ümmühan kokuları bilirdi.

Yürüdü ve yürüdü o ince çizginin üstün-
de. İnsanlardan yapılmış bir kalabalık gördü.
Bu kalabalığın etrafından daire çizerek geçti.

Yürüdü ve yürüdü. Kıyıda köşede kalmış ağ-
lamalar gördü, acılar vardı ve korku dimdik
ayaktaydı. Hepsi zulmü uyandırmış ve zulme-
dilmişti. Ümmühan zulmü uyandırmazdı.

Ümmühan sessizdi ve asla ses çıkarmazdı.
Ama sesleri bilirdi.

Şehir hastalıklı bir ciğer gibi inlerdi bazı za-
manlar, işte bunu sadece Ümmühan bilirdi.
Evet, Ümmühan sesleri bilirdi ama çoğu za-
man duymazdı ya da iki gün öncesine kadar
duymadığını sanırdı. Gürültülü bir patlama
sesini, kirli postalların ezdiği zeminin sesini,
sağa sola çarpan metal seslerini, canı yanan
insanların inleyişlerini ve derinden, kimsenin
bilemeyeceği kadar derinden gelen çığlıkları
eğer duymak istemezse duymadığını sanırdı
Ümmühan. Çünkü gözlerini yumduğunda ve
karanlıkla baş başa kaldığında zihninde dönüp
duran o sahnelerde seslerin yeri yoktu. Oysa
iki gün öncesinde; şehre üç gecedir aralıksız
her gece uğrayan o rüzgâr kırık kapıdan mut-
fağa sızdığı zaman bedeni parçalara ayrılmadan
önce yaşlı ninesinin, her gün süt kaynattığı
bakır tas yere devrilince Ümmühan'ın yüreği
uçtu. Ne olduğunu anlamadan korku oturdu
ses tellerine, çığılı döküntü duvarlara çarpıp
ona geri döndü.

Ümmühan anladı seslere kulağını tikayama-
yacağını. Ümmühan anladı aslında ne kadar
korktuğunu. Ümmühan anladı, etrafında olan
bitenlerin ondan daha büyük, daha heybetli
ve çok daha gürültülü olduğunu. Ümmühan
anladı dilinin bir türlü kelimeleri söylemeye
dönmemesinin nedenini. Lafların çok olmasını
ama laflarla oyalanacak vaktin olmamasını
anladı Ümmühan.

Sonunda gökteki mavilikten gördü. Kurtuluş-
tu bu. Ümmühan renkleri bilirdi. Ümmühan
renklere kavuşmak için ellerini göğe kaldırdı
ya da ellerini göğe kaldırmasının sebebinin
öyle sandı. Ellerindeki kırmızılığı bir anda her
yerde görmesine sebep olan sesi duyduğunda
uçup gitmek için de yapmış olabilirdi bunu.
Ümmühan bunu bilmedi.

Ümmühan sadece renklere kavuşmak için
kanatlandı... ■

Dip Akıntı

Filiz Muslu

- niye sorar babam bana bu soruyu durmadan
hangi yeşil hangi kabuk nasıldır anlatmadan-

koşa koşa düşüyordum dik yokuş gerisini
hüseyin görünmüyordu. nefesi bile dehşet
o sözcüğün anlamını ömrümce öğrenmedim
ben bir müdürün kızuyım. dur kenarda ve hayret

yaman cendere çocukluk. kaç yaşında. yol boyu
kırintılar topluyorsun kuşlar dişlemiş meğer
açık yırtık bir kadının çığlığındaki donma
takip ediyor izimi. beklemiyorsan eğer

mahremiyet ihlalini kimse anlamayacak
senin bu ak dediğin benim kocamanlığım
ah ki sorduğun kapıda bir sincabın evi var
nere baksam söylenmiyor on dört ocaklılığım

en çok duman. biraz hışım. bilhassa kırpık sarı
gürüldeyerek akıyor açılıverdi kapak
bir çatırtı görüyorum başımda kaynar sular
hava ayaz. fırın önü. konuşsa susmayacak. ■

ocak. 18. bursa

Teveccüh

Saliha Güngör

Bir başlık aradım kelimelere bürünüp
İnsan tek kişilik mektep denildi.

Kar yağsın diye bekledim o güvendiğiniz dağlarda
Dağlarda bekledim;
Tavşanın küstüğü, habersiz heybetiyle gocunduran
dağlarda
Meğerse bir ova, meğerse toz kanat, meğerse
bir kelebek ömrü ovalarda
Beklemişim,
gitmekten yapılmıştım oysa.

Denize düşecek olsam şimdi
Su yutsam doyasıya
Yılan bulamam sarılacak
Çünkü yatağım hep serin, çünkü dimağım hep
vahdet
Çünkü yaşantı hep kesret.
İnceldiği yerden koparacak ipinin olmaması
ne acı

Dualar sarılır bana
Rüyalar görsün diye beni
Biriksin diye içimde kuyular
Dilim kekeme
Herkeslerin saflarında diz çürütmeye ikna
edecek olsam dularımı
Niçin uzar âh'lar; bilmez.
Şapka kanunundan kalmış ah'ları.
Çarmıha gerilecek değilsin
Yağlı urganla buluşacak hiç değil
Öyle ise?
Âh..
İç çekişlerle edilen kekeme dualar

Allah'ım,
Acemiylim dua ederken bile.

Şöhret kumaşıyla renklenenlerin imza kuyruğunu;
O son bulantıyı hatırla!
Bekleyişlerim bereketlenmiş örselenmeyle
“Bir kez daha” diyebilmenin üşengeç sitemini
unut!
Günler nedâmet yankısı, geçmiş durgunluğa
gebe.
Asrın kalbine çakılmış iddialı çivilerin soluklarıyla
Geç kaldım ezber hitapların duru meraklarına.

Giderayak yaşıyorum
Konforu seküler, beklentisi ideal bir konukevi
Fazla kalabalık; üç öğün yemek, beş öğün inşirah
Kuşların kanat altına sığan bir adet gece
İnce topuklu, bol aralıklı caddeler
Gülünç ve usançla harmanlı bir gökyüzü
İnsicâmı yitirilen nice çocuk gülüşü
Müjdeler kıyamet sancısından yana, müjdeler
giderayak yaşayanlardan.
Müsemmayım derdim ile, ne de olsa hepimizin adı
âdem.

Her gün kıyameti kopuyor birilerinin
Gönlümde mübrem sancılar
Nizâmı silik, işlevsiz bir mısra
Tek kelimeyle devriliyorum sıyrılmışlar safında.
Gidilecek evler dillerde pelesenk
Dönülecek şarkı kimin ufkunda?
Diyecek olsam ki kaç parçayım
Her gün eve dönüyorum kalbime değil.
Dün de mısralara sığıdım, kendime değil. ■

Sarı Saçlarına Rağmen, Rachel!

Semanur Yıldız

“Biliyorum, Amerikalılar demek bana utanç veriyor ama bana bu utanıcı yaşatanların ülkesinde utananların da olduğunu göstermek için buradayım.”

Bu sözünle tanıdık biz seni Rachel.

Yoksa Filistinde “made in Israel” yazılı buldozerinin önünde bedenini siper etmen miydi seni tanımamızı sağlayan? Sahi Rachel korumak istediğin Filistinli bir ev miydi yoksa insanlığın vicdanı mı?

10 Nisan 1979 Amerika doğumluydu. Doğduğu zaman kimse bilemezdi ki 16 Mart 2003 tarihinde Rachelin “ölümsüzlüğe” adım atacağını. Ailesi ona cennet gibi bir hayat kurmuştu ama Rachel farklı şeylerden bahsediyordu, onun hayalleri kıtaları aşılıyordu. Bunu 10 yaşında yaptığı konuşmadan anlıyoruz.

Diğer çocuklar için buradayım, buradayım “çünkü önemsiyorum. Buradayım çünkü dünyanın dört bir yanında çocuklar acı çekiyor ve her gün 40 bin kişi açlık nedeniyle hayatını kaybediyor. Benim hayalim 2000 yılında açlığı sona erdirmek. Benim hayalim her gün 40 bin kişinin hayatını kaybetmesini engellemek...”

Rachel’in hayallerinin sınırı yoktu. İnsanların kafası güzel yaşadığı bir devirde Rachel

başka çocuklardan bahsediyordu sarı saçlarına rağmen(!)

Ve derdi onu harekete geçirdi. 2. İntifadanın sürdüğü sırada yani 2003 yılında Gazze’ye gitti. Gazzede yaşam felç olmuştu. Biliyordu ki Gazze’de her genç elinde taş ve sapan olan birer askerdi biliyordu ki Gazze’de her anne bir Meryem idi.

Rachel artık onlardan biri olmuştu. Filistinli çocuklarla yemek yiyor, oyun oynuyor, onlara İngilizce öğreniyordu. Filistinde hayatın acımasızlığını da öğrenmişti. Çünkü sabah evden okula gitmek için çıkan çocuğun akşam şehadet haberi geliyordu. O, arkadaşlarıyla vakit geçirmek istiyordum fakat aynı zamanda zulmün durmasını istiyordum diyerek çizgisini belli etmişti.

23 yaşında, sarı saçları ve elinde megafonu ile İsrailin arka yüzünü tüm Dünyaya göstermişti, insanlığı hatırlatmıştı bizlere. İsrail bu olayı “üzücü bir kaza” olarak gösterdi. 2010 yılında ailesinin açtığı dava düşürüldü. 15 yıl geçmesine rağmen belleklerimizde saklı sarı saçları ve elinde megafonu ile.

Hatırlayalım vicdanımızı, Rachel Corrieyi. ■

Afrikalı Müslüman Köleler

Semanur Çetin

16-19 yy'ları arasında yaklaşık 350 yıl boyunca Afrika'dan ABD'ye götürülen milyonlarca köle, Batı'nın gerçek yüzünü görmek için başlı başına bir örnek. Batı'nın kölelik tarihi aynı zamanda vahşetin de tarihidir. Amerika'ya götürülen milyonlarca köle arasında 3-4 milyon kadar da Müslüman Afrikalı vardı.

Amerika'ya İslam, zincirlere vurulmuş kölelerle geldi. Amerikalılar arasında ise İslam, 1930'lardan itibaren yayılmaya başladı. 1980-2001 yılları arasında İslam, Amerika'nın en hızlı büyüyen ve gelişen dini oldu. 8 milyon civarında olduğu tahmin edilen Amerikalı Müslümanların ise dörtte birini siyahi insanlar teşkil ediyordu. Bugün Amerika'da ki camilerin sayısı iki bini aştı.

Batılılar tarafından Avrupa ve Amerika'ya köle olarak götürülen Müslüman Afrikalılar, asla dinlerinden vazgeçemediler. Ne kaçmaya çalıştıklarında ayaklarının kesilmesi ne de ömür boyu pranga ile yaşayacak olmaları onları caydıramadı.

1807'de köle ticaretini güya yasaklayan İngiltere, 20. yy'a kadar bu işe devam etmiş, "Ekonomi ancak kölelerin sırtında gelişir." Anlayışı içinde hareket ederek, alttan alta köle ticaretini sürdürmüştür. Zaten yasaklanan kölelik değil, "Köle ticareti" dir.

Amerika'ya da bir bakacak olursak eğer, Amerika; 50 milyon civarında Kızılderili katletmek suretiyle tarihin belki de en büyük

suçunu işlemiştir. "En iyi Kızılderili, ölü Kızılderili'dir." İnancı çerçevesinde 50 milyon Kızılderili öldürüp, arazide ve sanayide çalıştıracak işçi bulamaz olunca, Afrika'ya yöneldi.

Özel olarak bu iş için tasarlanmış gemilerle Afrika'dan Amerika'ya köle sevkiyatına başladılar. Milyonlarca insanı vatanlarından koparıp köleleştirdiler. Kölelerin üst üste tıkıştırıldığı, kırbaçlandığı, aç ve susuz bırakıldığı; ambarlar o kadar sağlıksızdı ki, sadece nakliyat esnasında hayatını kaybeden insan sayısının 20 milyon civarında olduğu belirtiliyor.

Ölenlerin köpek leşi muamelesi yapılarak denize atılması da cabası. ABD'ye ancak en sağlam ve sağlıklı olanlar ulaşabiliyordu. Avrupa ve ABD'de hiçbir hak-hukuk tanınmadan, üstelik "savaş esiri" olmadıkları halde "insan avı" sonucu yakalanıp köleleştirilen Afrikalıların son derece acımasız, son derece insanlık dışı muamelelere tâbi tutuldukları "kölelik sistemi", -iyi para kazandıran iş olarak- yüzyıllarca devam etti.

Bu durum üretimde makineleşme başlayınca kadar sürdü. Ne de olsa makine ekmek istemiyor, doğurmuyor, hastalanmıyordu. Daha kârlıydı. Hayranlığı ruhumuzu bir sis gibi saran Batı uygarlığının; temelinde milyonlarca Afrika insanın iskeletleri olmasını, omuzlarımızda nesillerin vebali olarak nasıl taşıyoruz bundan sonra?! ■

Kişisel Gerilim

Merve Mine Kurtulmuş

Son yıllarda yurdumuz kitapçılarını kişisel gelişim kitapları istila etmeye başladı. Toplumumuz adeta kişisel gelişim aşkıyla yanıp tutuşuyor, herkes deli gibi bu kitapları okuyor ve sosyal medyada paylaşarak bir etiket yapıyor kendine. Peki, bu kitapları okuyarak geliyoruz muyuz? Yoksa bu küçük gelişim çabalarımız büyüyerek toplumsal bir gerilim mi oluşturuyor?

Albenili kapaklarla, slogan başlıklarla gözlerimizi kamaştıran kişisel gelişim kitaplarının tarihçesi çok da yeni değil. Din adamları, dinlerin ortaya koyduğu emirleri yaşam biçimi haline getiremeyen insanların dini tamamen terk etmemeleri adına bazı hap bilgileri insanlara sundular ve bir zaman sonra insanlar

dinlerin verdiği emirleri beş, altı kurala indirgeyerek dini yaşadıklarını ve bu dinlerin vadettiği mutluluğa, iç huzura ulaşacaklarını düşündüler.

Sonuç: Hüsran

Dinler kaybolmaya, ahlakilik toplumlardan elini eteğini çekmeye başladığında ve savaşlar bu toplumları tükettiğinde psikoloji bilimi insanlığı karanlığa boğmaya başlayan büyük depresyona bir çözüm bulmak adına kişisel gelişim kitaplarını piyasaya sürdü. "BEN" kavramını ön plana çıkaran bu kitaplar hepimizin şikayet ettiği egoizmin de temelini oluşturmaktadır. Kişisel gelişim kitapları hep daha fazlasını isteyen, başarıyı, daimi mutluluğu arayan ve amaçları uğruna önüne çıkan her şeyi yerle bir

etmeye hazır modern insanın anlaşılma ihtiyacını karşıladı. Durum böyleyken kişisel gelişim kitaplarının çok satanlar listesinden inmemesine şaşırılmamalı. “Başarıya ulaşmanın 5 yolu”, “Kendi önünüzden çekilin”, “İnsanlar konuşur, asla onları umursama”, “Sen mükemmelisin” gibi söylemlerle kişinin bilinçaltına kendisinin mükemmel olduğu mesajını gönderen bu kitaplarla kişi, bir zaman sonra toplumun sorunlarına karşı duyarsızlaşıyor ve insanları küçük görmeye başlıyor. Kişisel gelişim kitapları, bireyi erdem ve ahlaktan “ÖZGÜRLÜK” sloganlarıyla uzaklaştırıyor. Birey hayvansı içgüdülerin, bencilliğin kol gezdiği ve hiçbir ahlak kuralının oluşmadığı bilincin id bölümü ile yaşamına devam ediyor. Uyguladığı hap bilgiler, başarının altın kuraları gibi saçmalıklar ile başarıya ulaşamadığında sonuç yine hüsrana. Pozitiflik, evrene mesaj yollamak gibi ruhani (!) yolculuklar da sonuçsuz kalınca onu bekleyen depresyona kendi ayaklarıyla gidiyor. Benliğin yükselişi, değişen toplum, kapitalist düzen, insanların ruhlarında açılan yaralar ve bunların en sadık hizmetkarları, psikoloji üzerine doğru düzgün eğitim almamış yaşam koçları, yazdıkları kitaplar... NLP uzmanı Emine Tülin ERİNÇ, kişisel gelişimin geldiği noktayı şöyle anlatıyor:

“Bugün kişisel gelişim yalnız insan egosuna hizmet etmiyor, onu sistemin istediği şekilde olmayı arzulamak üzere kodluyor. Yani insan egosuna mavi boncuk dağıtıyor ama esas gönlü sistemde. Sistemin de ruhumuzu önemsemediğini hepimiz biliyoruz. Bu oyunu artık bünyemizin kaldıramadığını ortaya çıkan verilerden görebiliyoruz. Türkiye’de son beş yılda antidepresan kullanımı yüzde yetmiş arttı.” Sürekli kapitalist düzeni eleştirip kişisel gelişim kitaplarını elinden eksik etmeyen milyonlarca insan ne yazık ki her yıl tonlarca parayı çöpe atıyor. Ünlü psikiyatrist Kemal SAYAR, “İyi kitaplar hayata dair bir derin bilinç, bir farkındalık oluşturur. Kötü kitaplar ise hayata dair kolay formüller öne sürer. O kolay formüller bir tehlike anında namluya sürdüğünüzde, hepsi elinizde patlar” diyor. Bilgi ve aydınlığı geleceğe taşıyan kütüphanelerimizde her an patlayabilecek bombalar biriktirmek de bizlerin ayıbı olsa gerek. ■

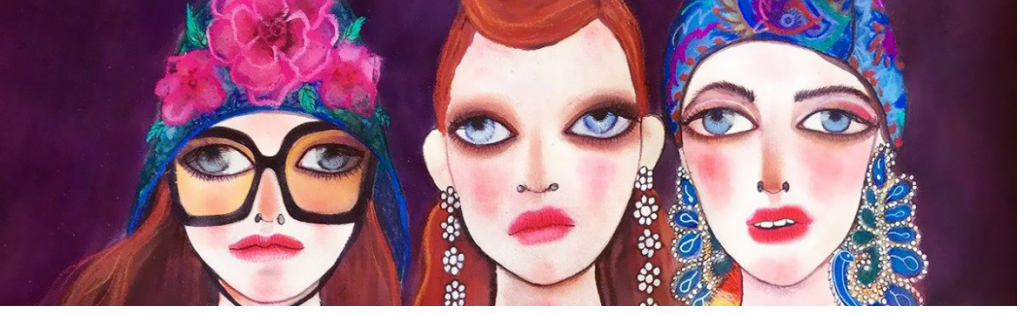
Ölüm Cezalı Oyun

Hasene Gün

cahilim
belki korkak
derdim, bir sürüngenin yapışkan derisiyle sarılmış
bir pençe hamlesi göğsümü yaran
gerdanlığım birkaç su damlası
kuşanmış çocuklar yürekleri avuçlarında
ve dilleri kuruyor yüreklerinin
su olurken ben
atlıyorum uçurumdan

yalnızlık, göğün sarmaladığı
milyarlarca
ben ve milyarlarca
çocuklar yüzüyorlar, yüreklerini sandal yapıp
tam kürek olacakken yüreklerine
taş olup kırıyorum
bir titreme kucaklıyor beni
batıyorum
battıkça batıyorum

fırtınalı bir kızılığa denk geliyor uyanıklığım
güneşe halat bağlamış birkaç çocuk var kürsüde
diğerleri toprağa bağlanmış
yürekleri ağır geliyor yeryüzüne
kürsü sallanıyor
usulca dolanıyor derdim gerdanıma
sesi olacakken yüreklerinin
kopuyor ses tellerim
güneş kayıyor avuçlarından
idam ediliyorum ■

Güzel Kimdir?

Ceyda Baştürk

Bir ağaç, ömrü boyunca ne kadar güneş ışığı görüyorsa, bir insan da ömrü boyunca o kadar dayatmalara maruz kalıyor. Şüphesiz, bu dayatmalar arasında insan hayatını en çok etkileyenlerden biri de güzellik standartları. "Dünyalar güzeli kızım, güzel gözlüm, fındık burunlum" söylemleriyle sevilen çocuklar var çevremizde fakat "Dürüst kızım, yardımsever oğlum" benzeri bir cümleyle çocuklara iltifat edildiği pek de rastladığımız bir durum değil. Farkında bile olmadan, geleceğin yetişkinlerine önemli olanın güzel görünmek olduğunu aşıyoruz.

Küçüklükten itibaren içirilen bu zehir insanın olduğu her yerde ve her zaman diliminde varlığını sürdürüyor. Tarih boyunca sayısız insan bu zehirden nasibini aldı. Victoria döneminde büyük saçlar güzel kabul edildi ve çok büyük peruklar üretildi. Zamanla perukların içinde kemirgenler yaşadığı için bu moda terk edildi. Çin'de T'ang Hanedanı zamanında güzel bulunan kadınlar küçük ayaklı olanlardı. Kız çocuklarının ayakları bağlandı ve demir ayakkabılar giyildi. O kadar uzaklara gitmeden günümüze bir göz attığımızda da bizi karşılayan manzara farklı değil. İranda burun güzelliği sosyal statü belirttiğinden çok sayıda insan estetik ameliyat oluyor. Dünya genelinde zayıflamak vaadiyle insanları kandıran ilaçların sebebiyet verdiği ölümler, kendini güzel bulmadığı için özgüven problemi yaşayan ve dahi psikolojik rahatsızlıkları olan genç kızlar, yaşlılığın izlerini yüzünden silmek için çırpınan insanlar artık bizi şaşırtmıyor. İnsanlar güzel olabilmek uğruna ellerinden gelen her şeyi yapıyor. Ama kime göre?

Neye göre güzel oluyorlar? Bu soruya birkaç örnek üzerinden cevap verilebilir. Türk edebiyatında, güzel görülen kadın Divan edebiyatı döneminde siyah saçlı, siyah gözlükten Tanzimat döneminde sarı saçlı oluveriyor. Tanzimat döneminde kozmetik kullanan kadınlar eleştirilir. Tanzimat sonrasında kozmetik kullanan kadınlar övülür. Kuzey Tayland'da boynu uzun olsun diye boynuna halkalar geçiren kadın başka bir ülkede yüksek ihtimalle garipsenir. Güzelliği dillere destan Hürrem Sultan kuvvetle muhtemel günümüzde güzel bulunmayacaktır.

Günümüzde genellikle ideal olan zayıflıktır çünkü hazır gıdaya ulaşmak yani kilo almak çok kolaydır fakat Hürrem Sultan'ın döneminde kilo zenginlik belirttiğinden ideal olan kilolu olmaktı. Bu verilen örneklerle bakarsak güzellik standartlarının kolayca değişim gösterdiği açıktır. Güzellik anlayışı tek değildir. Güzellik algısı vardır. Algı yönetilebilir ve değiştirilebilir. Farklı zamanlarda, farklı mekânlarda farklı etkilenmeler olduğundan, bir coğrafyanın güzeli başka bir coğrafyanın çirkinidir. Aynı şekilde bir zamanın güzeli başka bir zamanın çirkinidir. Aslında tam olarak var olmayan, her dönemde değişen bir şey uğruna hayatlar harcıyoruz. Her an daha da uzağa taşınan bitiş çizgisine doğru durmadan koşuyoruz. Kafamızda canlandırdığımız güzel kadın profili bize kabul ettirilen profildir aslında. Kendimizi kalıplara sığdırmaya çalışmak yerine 'kendi kalıbımızı' sevdiğimizde aslında herkesin güzel olduğunu görmeye başlayacağız. ■

İslam Sanatı ve Modern Batı Sanatı

Vuslat Aydın

“Çağımızın sanatı artık gele gele, çaresizliklerimizin, yaşadığımız hayal kırıklıklarının bir tür mağazasına dönüşüverdi. Handiyse tüm sanat, edebiyat eserleri, oyunlar, filmler ruhumuzdaki boşluğu, ruhsal açlığımızı daha bir artırmaktan başka bir işe yaramıyor; sınır tanımaz tutkularımızı ruhsuzlaştırıp yoksullaştırıyor.

Eugene IONESCO

Bu yazıda gerek İslam medeniyetinde gerekse Batıda sanatın temel karakteristik özelliklerinin ne olduğu ve bunların mukayesesi hususunda öne çıkan bazı farklar kısaca ele alınacaktır.

a -Gayelilik

İslami sanat çalışmalarının ana gayesi bir mesaj iletmektir. Buna karşın Batıda yaygın olan görüş, böyle bir niyetin sanata zarar vereceği yönündedir. Bu ise sanatın sanat için olduğu düşüncesi ile sanatın gündelik hayatın dışına çıkmasına, müze ve binalar gibi tecrit merkezlerine hapsolmasına yol açmıştır.

Bunun doğal sonucu olarak Batıda sanatçı dediğimiz kimselerin toplumdan kopuk, marjinal tiplere dönüşmüş olmasıdır. Özellikle günümüzde sanat adı altında sergilenen, bazen iğrenç, bazen korku ve ürperti verici bazen de

çoğunlukla ne olduğu anlaşılamayan ‘tuhaf’ eserler sanatın/ sanatçının şirazesinden çıktığını düşündürmektedir.

Oysa İslam medeniyetinde sanat günlük hayatın anlamlı bir parçası, sanatçı ise toplumdan kopması asla düşünülemez birisidir.

b- Ahlakî kaygı

İslam kültüründe ahlaki sınırlar, aynı zamanda güzelliğin sınırınıdır. Ahlakî anlamda erdem olarak ifade edilen seviye, sanatta da güzelliğin çerçevesini verir. Buradan hareketle ahlaken ‘iyi’ olan aynı zamanda sanatta da güzele teka-bül eder.

Buna karşılık Batı sanatında göze çarpan özellik, ahlaki sınırların gözetilmeyişidir. Bunda Rönesans’la birlikte Tanrı’nın yerini insanın almasının etkili olduğu söylenebilir. ‘Tanrı’nın buyrukları’ artık bir şey ifade etmediğinden,

artık insan için herhangi bir sınırın kalmadığı açıktır. Ki Rönesans'ın mayasının da büyük ölçüde Antik Yunan Medeniyetine dayandığını hatırlamak gerekiyor. Antik Yunan dönemi, Batı'nın asr-1 saadetidir. Sinema ve dizilerde Batının eski Yunan atalarını gururla andığını görmekteyiz.

Oysa İslam açısından bakıldığında Antik Yunan toplumu, günahların toplumun her yönüne sirayet ettiği, ahlaki cepheden kabul edilebilir hiçbir normallığın bulunmadığı bir toplum.

c- Psikolojik faktör

İslam sanatında, sanatçının bütün değeri İslami değerleri taşıdığı ölçüdedir. Merkeze yaklaştığı ölçüde (takva) o, kendi psikolojik durumunu aşarak 'objektif' değere ulaşabilir. Aksi taktirde merkezden uzaklaştığı kadar psikolojik faktörlerinin etkisine girecek, bu yüzden subjektif (bir anlamda gayr-ı İslami) bir sanat olacaktır.

Batı sanatında sanatçı için öne çıkarılan 'deha' özelliği çoğu kez psikolojik karakterlidir. Yani bir sanatçı toplumu oluşturan insan vasatından uzaklığı/ istisnailiği ölçüsünde değer taşır. Bugün için baktığımızda bu durum had safhadadır.

Söylenmek istenen kısaca; bireysel/psikolojik faktörün İslam sanatında ne kadar geri plandaysa, Batıda aksine o kadar ön planda olduğudur. Batı için bunun faturası sanatın toplumdan, onlara bir şey kazandırmaktan uzaklaşması olmuştur.

Batılı sanatçıların biyografilerine bir bakışta göze çarpan şey çoğunun ciddi ruhsal problemlere sahip olmasıdır. Michelangelo'dan Van Gogh'a, Handel'den Virginia Woolf'a... Öyle ki örneğin şizofreninin sanatsal açıdan çok güçlü bir ortam oluşturduğu bile dillendirilmekte!

d- Orijinalite

Müslüman sanatçılar geleneği önemserler. 'Gelenekli sanat' ifadesi de bunun bir özeti aslında.

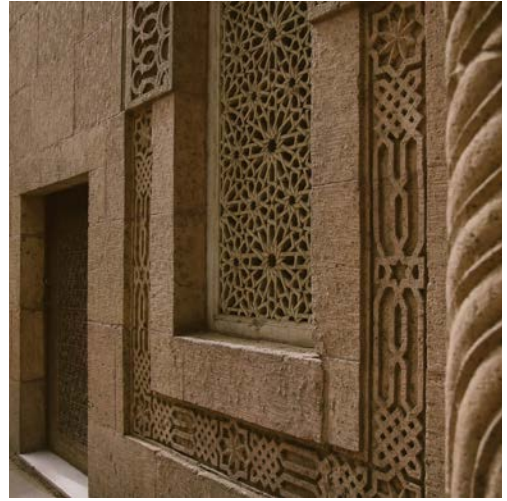
Usta-çırak silsilesi tıpkı tarikatlerde olduğu gibi önemlidir. Hudayinabit denecek türden bir sanatçının İslam medeniyetinde bir karşılığı yoktur. Ustalardan gelene ekleme yapmak ve bu şekilde yeni nesile (çıraklara) intikal ettirmek suretiyle yaşayan bir sistemde iş görür sanatçı.

Ustasını/geleneği asla yok saymayan, ona tepeden bakmayan, bir edebi ve haddi bilmeyi esas kaygı olarak taşıyan, bu anlamda vefayı da el üstünde tutan kişidir sanatkar.

Oysa batı medeniyeti, tıpkı felsefesinde olduğu gibi hep bir yap-bozlar, reddiyeler tarihi olarak gelir. (Necip Fazıl, Batı Tefekkürü Ve İslam Tasavvufu kitabında bunu açık bir şekilde ortaya koyar.)

Özellikle modern sanat akımları konusunda baktığımızda gördüğümüz şudur; aynı sanat akımına mensup sanatçıların bile aralarında büyük ihtilaflar taşıdığı ve bir nesilden uzun ömürlü bir akımın neredeyse yokluğu...

Orijinalitenin Batıda, genelde hep bambaşkalıklar üzerine yaslandığını, 'yaratıcılık' kavramının en üst perdeden bir tanımlama ile kullanıldığını, hatta tanrısal bir yaratmaya öykünüldüğünü görüyoruz.

e-Sanat-Zanaat ayrımı

Özellikle sanayileşme ile birlikte, sanatın zanaatle bambaşka şeyler olduğu kabulü Batıda esas alınmıştı. Sanat üzerine yazılan kitaplar, öncelikle bunu vurgulayarak başlar. Müzeler ve bienallerin yaygınlaşması ise bu ayrımın kurumsallaşmasını sağlayan faktör olmuştur.

Oysa küreselleşmeyle zirve bulan modernizm öncesi klasik İslam (ve Doğu) medeniyetinde sanatın bildiğimiz zanaatle aynı şey olduğunu unutmş bulunuyoruz. Rene Guenon, F. Schuon ve Ananda Coomaraswamy gibi, 'Geleneğin entelektüel savunucuları', kitaplarında bunun üzerinde sıklıkla dururlar. ■

Asırlara Meydan Okuyan Çivisiz Ahşap Camiler

Ahmet Talha

Mimari tarihimizin göz kamaştırıcı unsurlarından biri de hiç şüphesiz ahşap oymacılığı. Anadolu'nun her tarafında, tarihe meydan okuyarak günümüze kadar ulaşmış birçok mimari yapıda, ahşap malzemenin usta sanatkarlar eliyle deha ürünü, adeta birer mühendislik harikası eserler olarak yepyeni bir hüviyete bürünüşüne şahit oluruz.

Selçuklu ve Osmanlı asırlarından bize miras kalmış çivisiz ahşap camiler bunun en çarpıcı örnekleri arasında yer alır. Anadolu'da bolca örneklerini gördüğümüz ve yapımında hiç çivi kullanılmayan ahşap camilerden birkaçına yakından bakmakta yarar var.

1. Elmalı Camii (Bursa- İznik)

İl merkezine 25 kilometre uzaklıktaki Elmalı Camii hiç çivi kullanılmadan birbirine geçme tekniğiyle inşa edilmiş.

1864 yılındaki Kafkas sürgününde Batum'dan gelerek İznik'e yerleşen muhacirler tarafından, 1884'te Karadenizli ahşap ustalarına yaptırılmış.

2. Göğceli Camii (Samsun-Çarşamba)

1205-1206 yıllarında inşa edilmiş olan Göğceli Camii, Türkiye'nin en eski çivisiz ahşap camisidir. Aynı anda 300 kişinin namaz kılabilceği bu caminin yapımında kullanılan ahşap takozlar köşelerde "Kurt Boğazı" adı verilen bir yöntemle birbirine geçirilmiştir.

3. Bekdemir Camii (Samsun- Kavak)

1596 yılında yaptırılan Bekdemir Camii, mihrabındaki bal petekleriyle meşhur. Meşe ağacı kullanılarak inşa edilen cami, sel ve taşkınlarından korunması amacıyla birer metre yükseklikteki 4 taşın üzerine oturtulmuş.

4. Mahmut Bey Camii (Kastamonu-Daday)

1366 tarihinde inşa edilen cami 2014 yılında UNESCO tarafından Dünya Mirası Listesi'ne alınmış. Türk ve Ermeni ustaların müşterek eseri olan bu cami, 8'er metre uzunluktaki 4 ahşap sütun üzerine bindirme tekniğiyle oturulmak suretiyle inşa edilmiş. Süslemesinde kullanılan bitki motifleri günümüze kadar bozulmadan gelmiş.

5. Afyonkarahisar Ulu Camii

1272'de Afyonkarahisar'ın Çavuşbaşı mahallesinde çıkan yangında Hocabey Mescidi'nin yanması üzerine inşa ettirilen caminin içine çarşıdaki 40 esnafı temsilen 40 direk dikilmiş. Caminin minber kapısı ise Hocabey Mescidi'nden alınmış. ■

5 Levha ile Osmanlıda Hayat Bilgisi

Günlük hayatın türlü sebeplerle yol açtığı stresin ilacı olarak, Osmanlı'nın düstur edindiği şu 5 esas, aynı zamanda İslam medeniyetinin estetiğini de aşikâr eden hat levhaları ile tezahür etmiştir.

1-Er-rızku al 'Allah

Rızkı veren Allah'tır. Başkasının önünde eğilme!

2) Ya Nasip

Hiç canını sıkma. Eğer nasipse olur.

3- Tevekkeltü al'Allah

Allah'a dayan ve Ona güven. Yetmez mi?

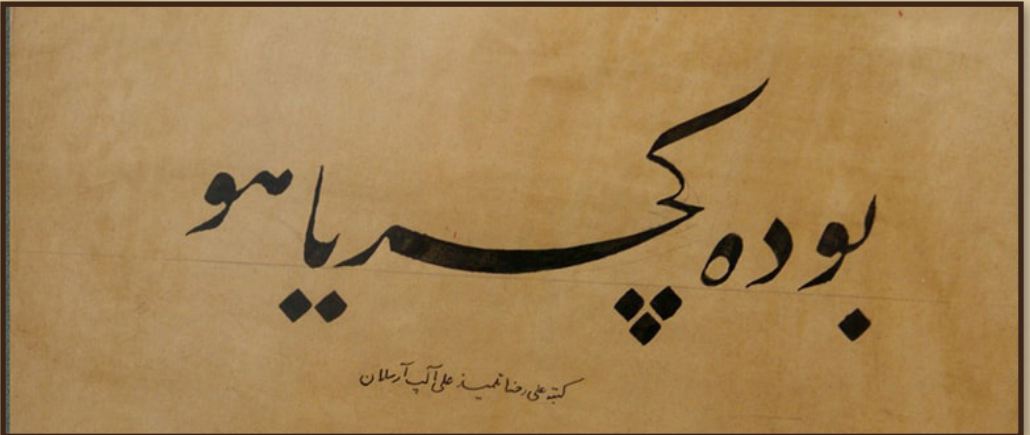
4- Ya Sabır

Sabretmeyi bil, her şey olacağına varır.

5) Bu da geçer ya Hû

Unutma! Zenginlik de fakirlik de, hastalık da sağlık da, mutluluk da... Hepsi geçicidir. Bakî olan Allah'tır. ■

Her Enstrüman Ait Olduğu Kültürü Yansıtır

Cahit G. İpek

*Bana bir toplumun müziğini şekillendirme yetkisini versinler yeter.
Kanunları kimin yaptığı hiç mühim değil.
Urban*

Enstrümanı, öylesine bir müzik âleti, bir çalgı ve eğlence aracı olarak görmek büyük bir yanılıdır. Şu husus çok açık ve nettir ki, her enstrüman, ait olduğu kültürü yansıtır ve başlı başına her enstrüman belli bir kültürün aktarıcısıdır.

Örneğin kanundan, neyden, bağlamadan, kemençeden söz açıldığında zihnimize uçuşacak çağrışımlar, belli bir kültürel aidiyeti yansıtır. Gitar, piyano, arp gibi enstrümanlardan söz açıldığında ise Batı kültürünün esintisi dolaşır orta yerde.

Bir Batı müziği enstrümanını icra eden, zihinsel ve ruhsal olarak da Batılıdır. Aynı şekilde herhangi bir Doğu enstrümanını icra eden de zihinsel ve ruhsal olarak Doğuludur. Çünkü o enstrümanı icra etmekle, o enstrümanın ait olduğu kültürü çözümlenmiş ve kendi zihnine aktarmış olmaktadır. Bir müzisyen içinden geldiği, kendisinden beslendiği kültürü formüle etmekten başka ne yapmaktadır ki zaten?

Bir enstrümanı çalmayı öğrenirken, farkında olmadan o kültüre ait duyguları, gelenekleri, zihinsel mirası da anlamaya çalışırsınız. Bu

nedenle başka bir kültüre ait enstrümana olan ilgi doğal olarak onun ait olduğu kültüre ilgi duymayı da beraberinde getirecektir. Bu yüzden müziğe, bir enstrümana olan ilgi kimlik kazanmada, kimliğin ve kişiliğin şekillenmesinde oldukça önemlidir. Ne yazık ki ebeveynler çocuklarının bir çalgı aletine ilgi duymaları gündeme geldiğinde müzik ile kültürel kimlik arasındaki bağı görememekte, bu hususta çocuklarını doğru enstrümana yönlendirme noktasında vahim yanlışlıklar yapmaktadır. Belli bir yaştan sonra evladının bambaşka biri olup çıkmasında, onun müzik/enstrüman ilgisinin kritik etkisini kavrayamamaktadır.

Bu noktada batılılaşmanın dünyaya ödediği en trajik bedellerden biri olarak batılı enstrümanların (gitar, piyano...) diğer bütün kültürleri istila etmesi ve dönüştürmesinden bahsetmek gerekiyor. Trajiktir çünkü artık hiçbir kültürün kendi enstrümanının sesiyle duyulanma, eskârlanma imkânı kalmamıştır.

Ve ne yazık ki tüm dünya artık *European music*'in tekelinde coşup hüznlenmektedir. ■

Uzaktaki Yakınlarımız

Osman Sağırılı

İki katlı binanın merdiven boşluğundan kırık Türkçesiyle bir kız çocuğunun titrek sesi yükseliyor..

Kime dargınısınn böyleee söyleee İstaaan-buuul söyleee...

Yamaçlarındaa kar vaaar yollaaraınn yorgu-unn yinee

Türkiyeden 11 bin kilometre uzakta Filipinler'in Cotabato şehrinde bu ezgileri duyunca içim bir hoş oluyor.

-Listen to me!

-listeeenn tooo mee !

(beni dinleyin)

Sert ama şefkatli bir ses tonuyla bahçede oynayan çocukları ikaz eden orta yaşlı hanımefendinin talimatıyla ortam sessizliğe bürünüyor. Artık sadece o konuşuyor. Elindeki beyaz kâğıdı yüzüne yaklaştırıyor, gözlerini kısıyor...

Team one... Saima, Rufaida, Hasana, Hikma, Jolfa, Nurşems, Şahida, Amina ...

Team two..

Musallama, Nani, Sarah, Farida, Norfatiha, Maila...

İsimleri sayılan esmer yüzlü, çekik gözlü kızlar diğerlerinden ayrılıyor. Sevinçten yanındaki çimdikleleyen mi ararsın yanındakine sarılan mı? ortalık bayram havası...

İsmi okunmayanlarda ise ayrı bir telaş, ayak parmaklarının ucunda yükselen çocuklar ken-

dilerini gösterme telaşında. Bazı minikler ise gayriihtiyari parmaklarını dişliyor.

Burası Filipinler Cotabato'daki Maguindanao bölgesi. Müslüman âleminin tabiriyle Moro. İHH İnsani Yardım Vakfına ait Yetim Kompleksinde İHH'nın 8 yıldır düzenlediği Yetim Dayanışma Günleri davetlisiyim.

Kelebekler Kadar Özgür

Yetimhanede kalan çocuklarla birlikte tabiat harikası Filipinler'in muhtelif bölgelerinde bir haftalık gezi programımızın ilk günü. Çocukların bu kadar heyecanlanması boşuna değil.

Bir ara gözüm hemen yanımda duran İHH'nın Filipinler temsilcisi Ömer Kesmen'e ya da yetim çocukların tabiriyle "Baba Ömer"e takılıyor. Ellerini ovuşturuyor, tribünden maç izleyen fanatik taraftar gibi olan biteni görmek için hop oturup hop kalkıyor. Ömer'le yine bir sefalet bölgesinde Somali'de tanışmıştık. Kendisi 6 yıldır burada. Çocuklar çok küçük yaşlarda buraya getirildiği için hemen hemen hepsi elinde büyümüş. Kimin ne derdi var bakışlarından anlıyor.

Çok geçmiyor bahçeye toplanan araçlar bir anda doluyor. Filipinler'in tabiat harikalarından biri olan Cotabato'ya 3 saat uzaklıktaki Seven Falls (7 şelale) ilk durağımız. Baharın gelmesiyle kırlardaki çiçeklere üşüşen kelebekler gibi yetim kızlar da sağa sola koşuyor,

doyasıya eğleniyorlar.

Büyükler küçüklere ablalık yapıyor âdeta. Hiçbiri diğerini incitmiyor. Ya başka yerde başka çocuklar olsa!...

Babam ne zaman ölecek anne?

Akşama doğru yetimhaneye dönüyoruz. Dönüşte Yetim Kompleksinin bahçesinde çok sayıda çocuk görünce, “Ömer bu çocukları burada unutmuşsun” diye takılıyorum.

“Onlar yetim çocuklar değil” diyor ve ekliyor;

“Burada himaye ettiğim çocukları servislerle okula gönderiyorum. Zaman zaman bugün yaptığımız gibi geziye götürüyoruz. Çocuklarımız gidip gelirken dikkat çekiyor. Birkaç ay önce karşımızdaki sokakta evi olan bir hanım geldi ve ‘Beyefendi, yetimlere kol kanat geldiğiniz için size minnettarız. Sakın söyleyeceklerimi yanlış anlamayın. Fakat sizin yüzünüzden çok zor günler geçiriyoruz. Dün oğlum babam ne zaman ölecek anne?’ diye sordu. Babası ölünce o da diğer çocuklar gibi oyunlar oynayabilecek güzel elbiseler giyebilecekmiş’ dedi. O hanımın anlattıkları karşısında ne diyeceğimi şaşırdım. O günden sonra babalı yetim çocukları da burada zaman zaman ağırılıyor, parka girmelerine izin veriyoruz. Çeşitli sosyal yardımlarda bulunuyoruz.”

Osmanlı olsaydı bu çocukların babalarının ölmesine bile gerek yoktu!

Müteakip günlerde; Lake Sebu, Burkia Camii, Pembe Cami, dağlar tepeler, göller deniz derken dolu dolu bir hafta eğleniyor çocuklar. Türkiye’den gönderilen okul setleri, temizlik malzemeleri dağıtılıyor. Bağışlanan adak ve akikalar kesilerek sofralar kuruluyor. Güzel kıyafetler dağıtılıyor, ayakkabıları yenileniyor.

Bir hafta ne kadar da çabuk bitiyor, ayrılık vakti gelip çatıyor.

Baines, Nanie, Metha, Asia, Arbaina, Rayhana.. Adını saymadığım onlarca çocuk aracımızın etrafına toplanmış hem ağlıyor hem de gule gulee, yine gelin see you diyerek hıçkırıklarla veda ediyor.

Gezi kitaplarından Moro’yu müslümanlarının yaşadığı Mindanao Adası’nı okursanız, “Muz ağaçları, Hindistan cevizi, mango, palmye ağaçları arasında kaybolan şehirlerin olduğu bir coğrafya. Yeşillikler, yüksek ağaçlar arasında sayfiye yerleri, denizleri, şelaleleri

olan çok sulak bir yer. Toprağı bir karış kazansu ve balık çıkıyor.” yazdığını göreceksiniz. Bir ekleme de açızane ben yapayım, Mindanao’da girdiğiniz her sokakta mutlaka birkaç yetimle karşılaşsınız.

Moro Demek Yetim Demek

12 milyon Müslümanın yaşadığı Mindanao, ekonomik açıdan oldukça geri kalmış bir bölge. Uzun yıllar boyunca uğradıkları etnik ayrımcılık sebebiyle başta eğitim olmak üzere temel sosyal haklarından mahrum bırakılan Müslümanlarla Filipin hükümeti arasında 40 yılı aşkın süre devam eden iç savaşta 120 binden fazla insan hayatını kaybetmiş, 2 milyon kişi mülteci durumuna düşmüş.

Moro halkı ve Filipinler devleti arasında 2012 yılında başlayan barış görüşmeleri olumlu neticelenmiş Bangsamoro Barış Süreci adı altında bazı anlaşmalar yapılmış. Bağımsız Gözlemci Heyeti’nin beş üyesinden biri olan İHH, Bangsamoro Özerk Bölgesi’nin kurulma sürecini yakından takip ederken bir yandan da Moro Müslümanlarına yönelik yardım çalışmalarına hız vemiş.

Her zaman olduğu gibi yetim ve öksüz kalarak savaşın en ağır bedelini ödemeye mahkûm çocukların imdadına ise İHH koşmuş.

On binlerce yetimin olduğu Moro’daki çocuklar için 2010 yılında Hacı Şerefoglu Yetimhanesini açan İHH, 2015 yılında da Uğur Süleyman Söylemez Yetimhanesi faaliyete sokarak 120 yetime kol kanat germiş. İki yetimhane bir okulun bulunduğu alan âdeta küçük bir kampüs havasında. Yetimler için kütüphane ve yatakhane, yemekhane ve toplantı salonu, okul gibi ayrı ayrı binalar inşa edilmiş. Çocukların eğitim, gıda, sağlık, kıyafet ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hizmetler veriliyor.

Binanın donanımı, teşrifati, temizliği oldukça yüksek standartlarda. Türkiye’deki pek çok benzeri binalardan daha iyi olduğu kesin. Yetimhanede şu an 6-13 yaş aralığında 100 kız çocuk kalıyor. Yakın bir gelecekte büyük bir eğitim kompleksine dönüşecek olan tesis, Morolu yetim çocuklar için hem bir yuva hem de geleceğe en iyi şekilde hazırlanabilecekleri bir eğitim merkezi olma umudu taşıyor. ■

Fotoğraf: Merve Şen

Turist Sen Neden Buradasın?

Rana V. Soytürk

Ürdün'deki son günümüzdü. Sabahın erken saatlerinde kendilerine yöneltilen 'Bugün buradaki son günümüz, nereye gideceğiz?' sorularından bunalan sorumlu öğretmenlerden gelen '5 haftada Ürdün'ü yeterince öğrendiğinizi ve tanıdığınızı düşünüyoruz. Bugün herkes en az dörderli gruplar halinde olmak şartıyla istediği yerlere gitmekte serbest. En geç saat beşte yurda dönmüş olun.' haberiyle oturup yarım saat nereye gideceğimizi düşündük. Aklimıza gelen her yere daha önce gitmiştik, bu sefer farklı bir yere gitmek istiyorduk. Ancak farklı bir yere gidebilecek kadar Ürdün'ü tanı-mıyorduk. Biz de beş arkadaş artık yol nereye götürürse oraya deyip kendimizi yurttan dışarı attık.

Yaklaşık yarım saat süren rotasız yürüyüşün sonucunda böyle gidersek bir yere varamayacağımızı anladık. Yol kenarında oturup ne yapacağımızı konuşurken gözüme yolun karşısındaki otobüs durağı çarptı. Nereye git-

tiğimizi bilmeden karşıdaki otobüse atlayıp canımızın istediği yerde inmek gibi 'çılgın' bir planı arkadaşlarıma sundum. Başka bir çözüm bulunamayınca teklifim kabul edildi. Kişi başına yarım dinardan (yerlilerin çok daha ucuza bindiklerinden eminim!) bindik otobüse. Şoför kalkmak için otobüse müşteri gelmesini bekliyordu. Adamın anlaşılması güç konuşmasından anladığımız kadarıyla otobüsün ne belirli bir kalkış saati, ne de belirli bir rotası vardı. Oturduk ve beklemeye başladık. Otobüse yolcu gelmesini beklerken şoför otobüse binmek isteyen yolculara Zarqa'ya gittiğiyle ilgili bir şeyler söyledi ancak sadece 'Zarqa' kelimesini anladık. Biz de madem öyle biz de Zarqa'ya gidelim, böylelikle sürekli bulunduğumuz Amman'ın dışında bir şehir görürüz diye düşündük. Çok zaman geçmeden otobüs hareket etti. Yaklaşık kırk dakika süren yolculuğun ardından şoförün 'Al-Zarqaaa' diye bağırması üzerine otobüsten indik. Şehri görünce bizde

bir hayal kırıklığı tabii...

Bakımsız yolların kenarlarındaki kaldırımlar, aynı zamanda insanlar tarafından çöplük olarak kullanılıyordu diyebilirim. Kaldırım ve yol kenarları insanların geçebilmeleri için dar bir yol bırakacak şekilde çöple doluydu. Kendilerine yer bulabilen seyyar satıcılar yol kenarlarına tünemiş, mallarını satmaya çalışıyordu. Şehrin pisliğinden kaynaklandığını düşündüğüm yerli halk güçsüz, hastalıklı ve çelimsiz görünüyordu. Kıyafetimizden ve görünüşümüzden turist olduğumuzu anlayan insanlar, orada ne işimizin olduğuna anlam veremeyerek alaycı gözlerle bize bakıyorlardı. Aslında ben de neden orada olduğumuza bir anlam verebilmiş değildim.

Bütün dinarlarımızı önceden harcadığımız için öncelikle döviz bürosuna gidip Türk liralarımızı dinara çevirmemiz gerekiyordu. Döviz otobüsten indiğimiz yere epey uzaktı. Yaklaşık bir saatlik yürüyüşün sonucunda döviz bürosuna ulaştık. Görevlinin Türk lirasını çeviremediklerini ve yakın çevrede başka bir döviz bürosunun bulunmadığını söylemesi üzerine büyük bir hayal kırıklığına uğradık. Elimizdeki son dinarları birleştirip otobüs paramızı ayırdıktan sonra kalan parayla yol üzerindeki dondurmacıdan dondurma aldık. Şehir hakkında aklımda kalan tek güzel şeyin orada yediğimiz dondurma olduğunu söyleyebilirim. Aldığımız dondurmaları yemek için kendimize oturacak bir park bulmuştuk, şehre nispeten temiz ve güzel bir yerdi. Parkta oynayan birkaç çocuk bizi görünce birbirlerine bizi işaret edip bir şeyler söylediler. Herhalde ömürlerinde ilk defa yabancı görmüşlerdi. Dondurmalarımızı bitirince geldiğimiz otobüse binerek Amman'daki yurdumuzun yolunu tuttuk.

Ürdün'deki son günümüzün diğer arkadaşlarımızinkine göre daha tuhaf ve ilginç geçtiğini söyleyebilirim. Diğer herkes daha önceden gittiğimiz ve turistlere yönelik olan mekânlara tekrar gitmişlerdi. Kimisi şehir merkezinden sevdiklerine hediye almış, kimisi de büyük ihtimalle ömürlerinde bir daha gelmeyecekleri bu şehirde son bir tur yapmıştı. Zarqa'ya gitmek bizim için değişik bir tecrübeydi ve büyük ihtimalle zorunluluk dışında orada bulunan nadir turistlerdendik. Bir daha Ürdün'e gidersem rotamda Zarqa'nın olmayacağına eminim. ■

İnsan?

Esmâ Güneş

Dünya nedir sorusuna verilen karşılıkların, güzellemelemlerle verilmesini isterdi cennetin ayaklarının altında olduğunu bilirken annem. Lakin bilemedik ki dünyanın artış gösteren nüfusunun içinden bir fikir çıkıp, bu soruyu duygusuz insan kalabalığı olarak tanımlamıştı. Peki neydi insan? Duygu neydi? Allah'ım kurtar beni, karışıyorum.

Diri-gergin kaslarla konuşan cesur şairlerin "Bakın yaklaşıyor yaklaşmakta olan." dediği şeye, bir şeye yaklaşıyoruz. Fakat içimizdeki her şeyi tutan bir şey de kopunca, inkâr edip şah inkârları seviyoruz. Çünkü Mevlana'nın dile getirdiği pergel metaforunu unutuyoruz, unutturuluyoruz. Çünkü Aliya'nın da dediği gibi, tekdüzelik arzusunun içimizde taşıyoruz ve bu dünya düzeni üzerinde proje kuran, canlıyı kobaylaştıran tarafların lehine işleyen bir işleyişe gidiyoruz.

Yörüngesinde sessiz çılgınlıklarıyla dönen şu dünyanın ortalarında yaşıyoruz ve neye dair uzayıp giden bir özleme dönüştüğümüzü bilmiyoruz. Keşke şairin dediği gibi "insaf et" diyebilseydik biz de. Ama susmalıyız.

Sayımız beyazın siyaha üstünlük gösterdiği raddeye ulaştığında, bakmayı bırakıp görmeliydik çirkin ördek yavrusunun gözlerinin diğerleriyle aynı parladığını. Kim çıkardı bilmiyorum ama şu üç maymunu oynamamalıydık bu sefer. Kin kusan aletlerin üstüne bile bizi yazarların omurga kemiklerini kırmalıydık, kırsaydık. Ama Amerika'dı, İsrail'di. Doğmayan güneşin erimeyen taştan adamıydı. Doğmamış çocukların olmayan rüyalarının karabasanlarıydı. Göremedik.

Kibir ve böbürlenme İblisin Şeytan oluşuyla başladı insanlara. Sonra bizde ayrılan onlar oldu her bir karada. Bizi iç hücrelerimizden kuruttular. Bizi bize düşman kırpıp, duygusuz bıraktılar. Çoğaldık ve çoğaldılar. Lakin bilmiyorlar; kaynağı adalet olan bir dünya her zaman olanlardan daha büyüktür. ■

Bedensel Uyanış Protokolü

Büşra Özberk

Anlatmak istediklerimi elimde tutup da somut gerçekliğe çevirebilsem inanın benim için de çok kolay olacak.

Bedensel uyanış gerçekleşebilmesi için önce kendimizin farkında olmamız gerekir. Nasıl bir farkındalık bu?

Sadece fizik bedenden ibaret olmadığımızı fark etmemiz gerekir.

Somut gerçeklik dediğim örneği artık verebilirim; Fizik Beden, Ruhsal Beden, Zihin Beden...

Bu üç olguyu ve birbirleriyle ilişkilerini fark ettiğimizde kendi programını kullanabilen bireyler olacağız. Gözümüzle görmediğimiz durumların bizi etkilediği gerçeğini unutabiliyoruz. “Beden” ismiyle tanımladığımız ruh ve zihin dünyamızın bizi ne kadar etkilediği gerçeğini fark etmeye başlayabiliriz.

Fizik Beden dünyayla birebir iletişim içinde olduğumuz vücudumuz. Sağlıklı olması ile yaşam döngümüz düzenli olur. Sağlıklı olmak için fark etmek yeterli olacaktır. Bazen bir soru duyarız ve cevabı o kadar kolaydır ki yanıtın o olduğunu kabullenmekte zorlanırız. Günümüzde “Sağlıklı Olmak” olgusu da bu kadar basit bir denklemdir aslında.

İbn Sina ilmi çalışmalarımı iki sözde topluyorum diyor “ Yediğin zaman az ye, yemek üzerine yemek yeme”

İşte gözümüzün önündeki basit cevap. Sağlık ve Sindirim ilişkisi. Sindirim düzenli olduğunda beden mekanizması düzenli işliyor ve görevlerini yerine getiriyor. Gerekli enerji ve vitaminler vücut tarafından kullanılabilir.

Bağıışıklık sistemi hastalıklarla savaşılabilecek gücü depoluyor.

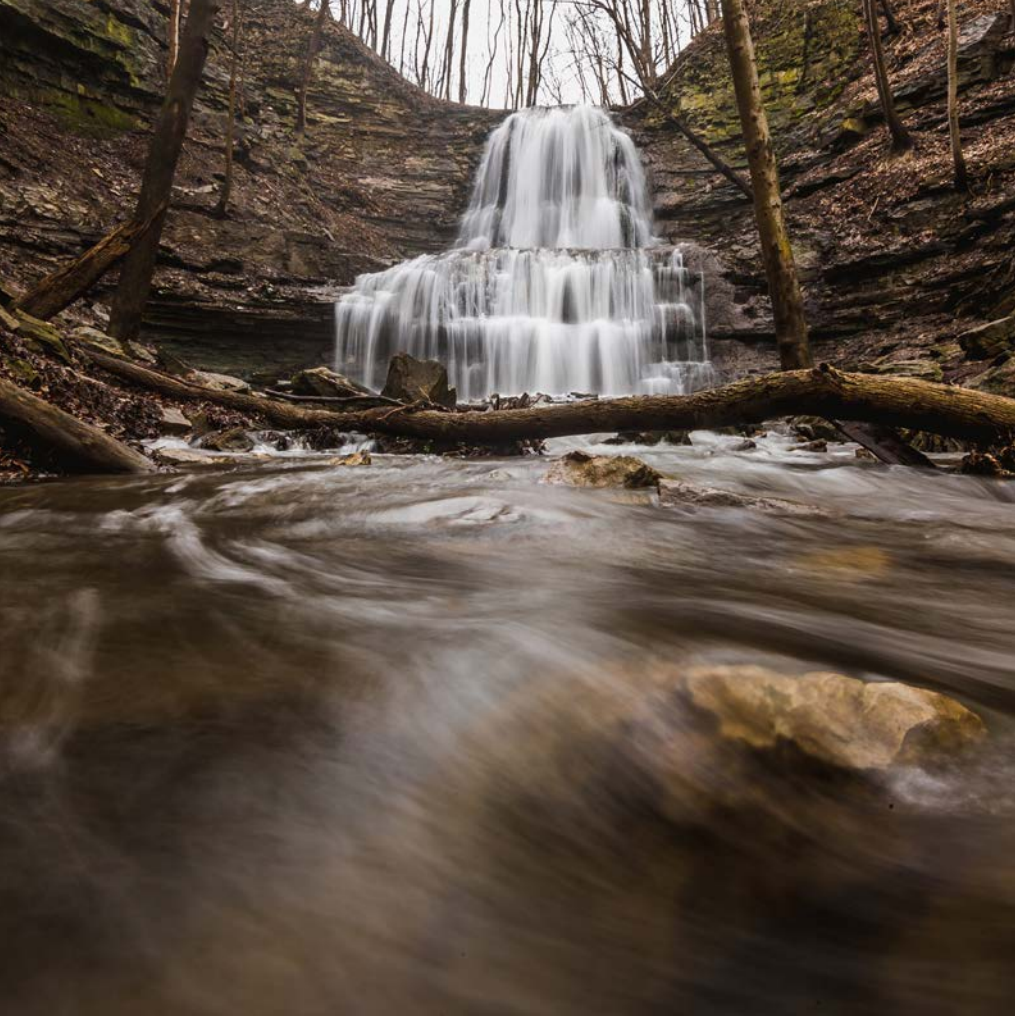
En önemli kısmı ise hazım da gizli çünkü hazım tam olduğunda hastalıklara kapı kapanıyor. Hem maddi hem manevi hastalıklara..

Üç beden dünyasının da birbirlerine etkileri vardır. Zihin bedenin sağlıklı olabilmesi, “şimdi”yi yaşayabilmemizden ve olumlu düşünebilmekten geçer. Zihin sağlıklı sürecini tamamlamadığında sinyal verir. Biz bunu sadece psikolojik süreç olarak görsek de artık tüm sistemi etkilemeye başlamıştır. Sürekli olumsuz düşünen, yargılayan, eleştiren zihin etrafında bulut kümesi gibi olumsuz enerjiyi biriktirmeye başlar. Bazen öyle aşamaya gelir ki Fizik bedene hastalık olarak etki etmeye başlar. Önemli cilt hastalıkları buna örnektir. Ani üzüntü durumlarında çıkan kızarıklık ve alerjik reaksiyonlar aslında zihin ve Ruhsal halimizin etkilerinin somut olarak karşımıza çıktığını gösterir.

Ruhsal bedenimiz, içimizde yaşadığımız maneviyatı temsil eder. Nasıl fizik beden beslenme ihtiyacı varsa Ruhsal beden de besine ihtiyacı vardır ve bu besini ibadetlerimiz sağlar.

Bedensel uyanış için önceliğimiz üç beden bizi ne kadar etkilediğini fark etmek olacaktır. Her birinin “olumlu” besin ihtiyacı olduğu ve kendine ait besinlerle desteklememiz gerektiğini bilmemiz gerekir.

Gerçek sağlıklı bireysel hem aklen hem ruhen hem de bedensel yeterlilikleri yerinde olan bireylerdir. ■

Kur'an'ın Penceresinden Su

İbrahim Ay

İnsana varlığı âşinâ kılınan su, yaşamın en önemli kaynağı ve belirtisidir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de insanoğlunun yaşam serüveninin suyla başladığı belirtilmektedir. Öyle ki Hazreti İbrahim'in eşini ve oğlunu yerleştiği şehir olan Mekke sudan yoksun ve kurak bir şehirdi. Dolayısıyla Zemzem suyunun çıkışıyla birlikte Mekke'nin önemli bir merkeze dönüşmesinde suyun rolü yadsınamaz. Su birleştirici ve iman esaslarına giden yolda asıl unsurdur. Zira ibadetlerin edasında ilk adım abdestten geçmektedir. Asırlar boyu farklı fikirlere ve

mitolojilere konu olmuş su, ayetlerle destekli İslâm akidesindeki önemini de korumuştur. Oldukça geniş perspektifle bize sunulan bir araştırma olan "Kur'an'da Suyun Varlığı"nda İskender Şahin kilit önem mahiyetindeki başlıkları okuyucuya sunmaktadır.

Müellif, eserini bir giriş ve dört müstakil başlık halinde ele alıp incelemiştir. Giriş bölümünde su ile ilgili genel mülâhazalar, mitolojilerde, Eski ve Yeni Ahit'te suyun varlığı ve cahiliye Arap toplumunda suyun durumu üzerinde duran Şahin, birinci bölümde Kur'an'

da suyun tespiti; ikinci bölümde suyun manevi çerçevede Kur'an'da kullanılışı; üçüncü bölümde suyun uhrevî boyutu ve dördüncü bölümde ise geçmişten günümüze suyun hayatımızdaki yerini etrafıca ele alıp değerlendirmiştir. Eserde konu dahilindeki telif edilmiş modern ve kadim kaynaklara da sık sık müracaat edildiğini görmekteyiz. Bunun yanında Arap dilinde su ile ilgili kavramları biraraya toplayan “Kitabu'l-Matar” , “Kitabu'l-Ma” , “Kitabu'l-Bir” türü kitaplardan da yeri geldikçe istifade ettiğini görüyoruz. Kur'an ekseninde çalışılmış olan bu eser bilimin suyun üzerinde duruş vukufiyetinden ayrı bir safta yerini almaktadır. Zira bilim, suyu yapısı itibariyle ele alırken, vahiy suya daha ziyade araç niteliğiyle bakmaktadır. Su, imana, ahlaka, amele ve manaya götüren tefekkür mekanizmasıdır. Buna rağmen müellifin ayetleri değerlendirirken bilimin verilerinden yararlanma noktasında geri durmaması da takdire şayandır. Bu sebeple eserini bilimsel tefsirle de ilişkili gören Şahin, çalışması bağlamında konulu tefsire de kapı aralamaktadır.

Her kitap gönlümüze açılan bir kapıdır. Okuyucunun o kapı önündeki duruşu kapı ardındaki bereket ve feyzden ne miktarda elde edeceğini de belirleyen bir sınırdır. Eserin bereketine niyet ederek kitabı eline alan bir okuyucunun ilk sayfalarda gerek lügavî gerekse mânâ itibariyle daha evvel bildiklerini pekiştirmesi beklenir; üstü tozlanan bir rafın tozu alınmışçasına su bir kez daha yoldaşlık edecektir okura ilk bölümde. Bulutlara, yağmura, suyun işlevlerine, oluşumuna, tabiattaki yerine, kısacası suyun maddî boyutta bürünebileceği en hassas başlıklara yer verir müellif; öyle ki bölümün sonunda okuyucuya Sezai Karakoç'un suyu şükre bürüyen dizeleri eşlik eder;“ Melekler bir demir parçasının üzerine oturmuşlar /Her biri bir damla atıyor aşağıya /İşte yağmur bunun için yağıyor /Ben bunun için yağmuru seviyorum/Yağmur bizim için yağıyor.“

İlerleyen sayfalar bizleri gerçeklerin içli başlıklarıyla baş başa bırakır. İkinci bölüm adeta sabrımıza sesleniş sanki. İmtihan vesilesi olmasıyla yönüyle suyu inceleyen müellif bizleri Hazreti Salih'in kavmine, Tâlut askerlerine götürür adeta. İçimiz yanmıştır ki ilerleyen

başlıkta mucize yönüyle ele almaya başlar suyu. Hazreti Eyyüb'ü bir kez daha hatırlattığında serinleriz, ferahlarız; yine su sayesinde. Su imtihan olduğu kadar, mucize olduğu kadar rahmettir der müellif ve suyun rahmet oluşuna dair açtığı başlıkta insanın aciziyetine vurgu yaparken suya muhtâç olduğumuz gerçeğinin altını çizer.

Eserin üçüncü bölümüne geldiğimizde ise uhrevî bir kapı aralanmayı beklemektedir. İçleniriz, hissederiz. Kıyamet ve âhret bağlamında suyun ehemmiyetini idrâk ederken tahayyül ve tasavvur gücümüzün yetersizliğiyle aciziyetimizi tekrâren hatırlarız. Cennet ve cehennemde suyun varlık rollerinin ayrı menziller üzre olduğunu hatırlatır müellif. Okuyucu mırıldanır içten içe; “celâl ile gelene celâl ile, cemâl ile gelene cemâl ile.”

Müellifin kullanmış olduğu ölçülü dil konular bağlamından bizleri ayırmasın. Son bölüme dek üçüncü bölümün ele aldığı hususiyetler bahsettiğimiz şekliyledir.

Dördüncü bölüm olan son bölüme geldiğimizde ise bizleri daha somut ve güncel sayabileceğimiz gündelik hayatımızdaki suyun önemi karşılar. İlk başlıkta Hazreti Peygamberimiz'in (s.a.v) hayatındaki suyun önemine değinen müellif sonraki başlığı Müslümanlar'ın hayatındaki suyun varlığına ayırır. Böylece ilk bölümde daha maddî ve ilmî sayabileceğimiz hususiyetleri son bölümde amelî çerçevede idrâk etmiş oluyoruz.

Bu güzide eser gönlümüze açılan bir başka kapıydı ve biz bereketini umarak kapı ardını aralamaya çalıştık. Suyun asırlar boyu süregelen ve dahî sürececek olan dünyevî ve uhrevî boyutunu İskender Şahin üslûbundan dinlemiş olduk. Dinledik, zira bu eser okuyucuyla konuşabilen bir eserdî. Eserin sonuç bölümünde müellif dört bölümün özetini sunarak su ile ilgili ölçünün bozulmamasının altını çizen uyarısıyla eserini tamamlamış.

Şimdi vakit suya sarılma, İskender Şahin'e sükran sunma ve Fuzûlî'nin Su Kasidesi'ni tekrâr etme vaktidir.

**“Tıynet-i pâkini rûşen kılmış ehl-i âleme
İktidâ kılmış tarik-i Ahmed-i Muhtâr'e su”*** ■

*Su, Hz. Muhammed(sas)'in yoluna uymakla temiz yaradılışını bütün dünyaya açıkça göstermiştir.

Kader Suya Yazılır

Sude Akipek

Hepimiz bu hayatta zaman zaman bir takım zorluklar, sıkıntılar ile imtihan oluyoruz. Kimi sıkıntımız hafif olup kısa vadeli etki gösterse de hayatımızda ,her insan yılda bir yada iki kere büyük imtihan ile karşı karşıya gelir. Eğer sıkıntımızın nasıl çözüleceğini bilmezsek, dua ve sabır anlayışımız yanlışsa Bu sıkıntılar uzun vadeli olup , bazen ömür boyu, insan üzerinde derin etki bırakabilir.

Görmüyorlar mı ki, onlar her yıl bir veya iki kere belâya çarptırılıp imtihan ediliyorlar. Sonra ne tövbe ederler, ne de ibret alırlar. (Tevbe Suresi - 126. Ayet)

Sıkıntıların çözülmesi su ile mümkündür. Suyun içinde bütün bilgiler mevcuttur. Bu Allah'ın bir mucizesidir. Senin derdinin dermanı da suyun içinde saklı.Bu suyu okuyabildiğin takdirde çözülmeyecek hiçbir sıkıntı kalmaz.

Suyu okuyabilen en iyi mekanizma beyindir. Beyin, suyu kan içerisinde süzerek alıp belli işlemlerden geçirerek tekrar kan içerisine geri göndermektedir. Beyin bu süzme işleminde suyun içinde kayıtlı olan bilgileri okur.

Aslında hepimizin bildiğinin aksine beynimizin sadece çok küçük bir kısmını kullanmıyoruz. Her insan beyninin tamamını kullanır fakat her beyin her suyu iyi okuyamaz. Dolayısıyla beynimiz suyun içinde mevcut olan bilgiyi iyi okuyamadıkça sorunlarımız çözüm bulmaz. Beynimizin bu suyu iyi okuyabilmesini sağlayabilirsek aynı zamanda hafızamız da güçlenir, zekamız da keskinleşir. Dahi insanların beyni suyu iyi okur. Peki beynimizin suyu daha iyi okuması için ne yapabiliriz?

Beynimizin suyu okuyabilmesi için enerjiye ihtiyacı vardır. Bu enerji ne kadar yüksek olursa beynimiz suyu o kadar iyi okur. Vücudumuz en çok enerjiyi sıkıntılı halimizde oluşturur. Yani beyninin suyun içerisindeki bilgileri çok iyi okuyabilmesi için senin sıkılman, bunalmaman, daralman gerekiyor. Aklının devamlı o

sıkıntıyla ya da başarmak istediğin her neyse onunla uğraşması gerekiyor. İşte tam da bu zamanda sen, derdini başkalarına anlatırsan, konuşmaya başlarsan, bağırp çağırırsan beyninin sıkıntısını çözmek için kullanacağı enerjiyi boşaltmış olursun. Anlattığın da rahatlırsın. Bu doğrudur. Çünkü beyninde nöronlar ve sinapslar sayesinde elektrik birikmişti. Anlattın ve beynini sakinleştirdin. Hatta biraz ağladın. beynin vücudunu serbest bıraktı. Ama derdin bitmedi. Sadece geçici rahatlama sağladın. Ve kendine çok büyük kötülük ettin. Çünkü beynin o enerjiyi sıkıntını çözmek için kullanacaktı.

Anlayacağımız en sıkıntı anımızda eğer sabretmesini bilirsek çözülmeyecek sıkıntı yoktur. Bu bütün sıkıntılar için geçerlidir. Çünkü su, suyu etkiler. Ve her şey sudan yaratılmıştır. Kendi vücudundaki suyun titreşimine uygun titreşimdeki olayları, kişileri hayatınıza çekersiniz. Hayatınız içinizin bir yansımasıdır. Dış etkenlere takılmayın. İçinizde arayın sorunu. O sorun çözüldüğünde hayatınızdan çekip gider sıkıntınız. Olabildiğince olumlu düşünmeye çalışın ki vücudunuzdaki sular olumlu etkilensin. Ve kaderiniz güzel şekillensin. Herkesin kaderi suda yazılıdır.

Kader suya yazılır...

Beyin okur...

Ve sen kaderini yaşarsın!

Şüphesiz biz insanı karmaşık olan bir damla sudan yarattık. Onu imtihan ediyoruz. Bu yüzden işiten ve gören yaptık.

(İnsan/Dehr - 2)

Kâfir olanlar görmezler mi ki gerçekten de göklerle yer birdi de biz onları ayırdık ve her şeyi, sudan yarattık, hâlâ mı inanmazlar? ■

(Enbiya- 30)

Bıçağı Tutanın Parmak Uçlarında Bulamadığı

Bahadır Çevirgen

*İnsanlık giderek zekileşiyor
Ama nedense sorunlar gün be gün artarken,
Mutluluklar azalıyor.*

Neden?

*Çünkü zekâ, bilgelik demek değildir.
Bir toplum kısmî zekâyı yanlış kullanır,
Her şeyi kuşatan hikmeti ihmal ederse;
Halk saf ve tabii bir yaşamın faydalarını unuttur.
Tutkuları, duyguları ve benlikleri tarafından
Baştan çıkartılmış bu insanlar bedensel isteklerine,
Lükse ve güce köle olmuşlar
Ve dengesiz bir dindarlık ile psikolojik özürli
olmuşlardır.*

İşte o zaman belâ ve çelişkiler devri başlar.

Lao Tzu'ya nispet edilen "Bilinmeyen Öğretileler" adlı eserin yetmiş yedinci bölümünde bulunan bu parça yazılı berî takriben iki bin beş yüz sene geçtiğini göz önünde bulundurursak "bela ve çelişkiler devri" denen şeyin neresinde olduğumuza dair bir çıkarım yapma şansımız olur mu? Lao Tzu yani "yaşlı bilge" lafzının Çin geleneğinde oluşturulmuş bir bilge prototipi olduğunu ve dolayısıyla bu ve bunun gibi antik metinlerin aslında birçok yazarının olabileceğini ifade eden araştırmalar doğru da olsa yanlış da olsa ...aradan geçen zaman ve felaketin

gelişim süreci aşikârdır. Lao Tzu daha sonra böyle bir zamanda üstün insanların bu bataklıktan çıkmak konusunda yardımcı olabileceğini ifade ediyor fakat bu süreç de kolay geçmeyecektir: "Ancak, bir kişi nasıl olup da pek çok kişiyi azat edebilir? Öncelikle kendi varlığını azat etmekle işe başlar." Bugün kimsenin kendi varlığıyla ilgilenmeye dahi zamanı yok; gerçi zamanları olsa da bunu nasıl yapabilecekleri hakkında fikir sahibi değiller. Tzu'nun dediği gibi: "Bilen konuşmuyor. Konuşan bilmiyor." (Tao Te Ching) Çünkü bilmemiz icap eden şeyleri biliyor olsaydık konuşmaya hacet yoktu. "En yüksek hakikat, kelimelere sığmaz. Bu nedenle en yüksek üstadın söyleyecek hiçbir şeyi yoktur." (Bilinmeyen Öğretileler, Yirmi Üçüncü Bölüm)

Şimdi ben ne anlatıyorum; ne kadar geç kaldığımızı mı, ne kadar çok konuştuğumuzu mu? İki de değil. İlla tanımlamak gerekirse bir sorunun tespitinden dem vurduğumuz söylenebilir. Bu sorun için isterseniz insanın özünü kaybetmesi deyin, isterseniz Martin Heidegger gibi "bizi sadece bir tanrı kurtarabilir" deyin fark etmez; iktisadi, fikri, siyasi, içtimai ve diğer her açıdan "bela ve çelişkiler devrinde" yüzlerce senelik olumsuz yönde bir

gelişimin şimdiki sonucundayız. Bu olumsuz gelişme önce ikiciliği (düalizm) sonra pluralizmi ve nihayet modernleşme ile pozitivizmi doğurmuştur. Bunların tümünün kökeninde zihinsel bir hastalık yatıyor olmasın? Heidegger bir söyleşisinde takriben şöyle diyordu: “Artık yalnızca basbayağı teknik koşullarda yaşıyoruz. Bugün insanın üzerinde durduğu artık bir toprak değil.” Tabi onun bahsettiği insanın köksüzleştirilmesi falan filan... Yani “tanrının biri” biraz maneviyat katsa şu “teknik koşullara” kanaatimce Heidegger’in gönlüne su serpilmiş olabilirdi. Hâlbuki el’an içinde bulunduğumuz şimdiki sonucunda bulunduğumuz ve her geçen gün daha da kötü sonuçlanabildiğini gördüğümüz bela ve çelişkiler devri bu kadar basit bir mesele değildir.

*Engin kâinatı oluşturan ufak tanecikler
Aslında o kadar da küçük değildirlir.
Ayrıca, o geniş görünen kâinat da geniş değildir.
Bunlar,
Onu kavranabilir ve kullanılabilir hâle getirmeye
çalışarak;
Tao’yu daima yontan bir bıçağa benzeyen,
Aklın düşüncelerinden başka şeyler değildir.
Ancak, biçimin ötesinde olan kavranılamaz
Ve bilmenin ötesindeki de kullanılamazdır.
Buna rağmen şöyle bir teselli de vardır:
Bıçağı tutan, parmak uçlarında Tao’yu bulacaktır.
(Bilinmeyen Öğretiler, On Üçüncü Bölüm)*

Bu teselliye dikkate alarak işe başlarsak artık bıçağın körleşmekte olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz çünkü söz konusu bıçak aklın düşüncelerinden ibarettir ve düşüncelerimizde ciddi hastalıklar barındırmaktayız. Bunun en mühim ve diğer hastalıklar için de doğurgan olanı şüphesiz ki düşünsel açıdan giderilebilir mi giderilemez mi bilemeyeceğimiz kadar büyük tahribata uğramamızdır. Bilinmeyen Öğretiler’in kırk yedinci bölümü “ikili düşünmek bir hastalıktır” özdeyişiyle başlar. Lao Tzu’nin yin yang’a atfı yapmasına rağmen Taoizm’den düalizm çıkmaz; ontolojik ve düşünsel açıdan Taoizm, monizm yani tekçilik çerçevesinde zikredilir. Her şey Tao’dan var olmuştur ve tekrar Tao’ya dönecektir; Tao ise yoktan var

olmuştur. Ancak günümüz “global willage” koşullarında her şey parçalanıyor, sadece madde değil toplumlar ve insan ilişkileri de entropiden nasibini fazlaca alıyorken hangi güya “aklı başında” insan evreni böyle birlik halinde algılayabilir? Bilge Lao’nun ifadesiyle söylemek gerekirse bu durum insanların, mabetlerin kutsal ama tarlaların kutsal olmayan mekânlar olduğuna inanarak yaşamasına sebep olmaktadır. Yukarıdaki metne bakarsak şunu rahatlıkla görebiliriz: Düşüncelerimiz köreldiyse eşyalarımız da köreldi demektir. Böylesi bir ortamda bıçağı tutmanın hiçbir faydasını göremeyiz; hatta belki bıçağı bile göremeyiz.

Zihnimizdeki belki de giderilemeyecek kadar büyük tahribatı gidermeye kalktığımızda evvela gözden geçirmemiz gereken şey fikriyatımızda ne gibi hastalıklar ihtiva ettiğimizdir. Bunlardan en önemlisi kanaatimce “hoşgörü hastalığıdır.” Hoşgörü kavramı kendimizle başkalarını mutlak manada ayırdığımız takdirde kullanabileceğimiz bir şeydir ki bu da yine ikilik yaratmak demektir. Lao Tzu başkalarına hoşgörülü davranma fikrini şöyle eleştirir: “Sıradan varlığa göre, başkaları genellikle hoşgörü isterler. Yüksek seviyede gelişmiş bir varlığa göre, hoşgörü diye bir şey yoktur. Çünkü başkası diye bir şey yoktur.” (Bilinmeyen Öğretiler, On Beşinci Bölüm) Başkası dediğiniz kişiye yapılanla size yapılan arasında aslında hiçbir fark olmadığını anlamakla işe başlamak gerek. Farkları yarattığınızda ikilik yaratmış oluyorsunuz; o zaman da bir yerlerde o “başkası” dediğiniz birileri eziyet çekmekte ve öldürülmekteyken kibarca bu duruma üzgün olduğunuzu falan söyleyip hayatınıza devam edebileceğinizi düşünüyorsunuz. Ne zaten çoktan öldürüldüğünüzden haberiniz var, ne de nasıl eziyetler gördüğünüzden... Böylece oturup bu fikirlerinizi yazıya dökerek “rahatlığı” bulabiliyorsunuz mesela. Hâlbuki yaratılıştan hepimiz biyolojik süreçler/kanunlar sonucu meydana geldik; orada öldürülen ya da eziyet gören kişi siz de olabildiniz değil, orada öldürülen ya da eziyet gören kişi ile sizin aranızda bir fark yok. Hepimiz kendimizden başkasına göre “başkası” konumunda oluyorsak aslında başkası diye bir şey yok demektir yahut siz diye

bir şey yok; siz de “başkasısınız” çünkü. Seçiminizi yapın. Her halükarda kendinizin “kendiliğinden” bahsedebilmeniz için başkası diye bir şey olmadığını, aynı “kendiliğin” o başkası dediğinizde de aynı şekilde mevcut olduğunu kabul etmeniz lazım. İşte Lao Tzu bunu Mükemmel Birlik diye ifade ediyor.

Şimdi bu noktada ben mistik, tasavvufi yahut spiritüel şeylerden mi bahsediyorum ve hatta son zamanların modası haline gelen bir çeşit “evrensel sevgi dini” falan mı kuruyorum? Asla değil. Zaten Bilge Lao, Tao’dan bahsederken asla bir çeşit din oluşturmuyor; bunu herkesin bilmesi lazım: “Ben, yüce ve gizemli Tao ile birleşmenin Mükemmel Yol’unu öğretiyorum. Öğretilerim basittir. Onlardan bir din ya da bilim oluşturmak istersen, seni yüzüstü bırakır.” (Bilinmeyen Öğretiler, Birinci Bölüm) Tao’dan ve bilhassa Lao Tzu’dan dem vurmamın gerekçesi, günümüzde bilimsel araştırmaları bırakın felsefi araştırmaların bile farkında olarak yahut olmayarak plüralist bir mantıkla düşünülerek yapılması ve bu durumun kanaatimce giderek daha olumsuz ve acımasız sonuçlar oluşturmasıdır. Günümüzde felsefenin sınırlılığını/kıtlığını (malumunuz, eskiden filozof olmak her şeyden anlamayı icap ettirirdi) ve yanıltıcılığını açıkçası bir çeşit ağılanma, ikiciliği bir hastalık ve monist fikirlerin birçoğunu “kurtuluş yolu” değilse de içinde bulunduğumuz fikir sancısına bir çeşit panzehir olarak görüyorum.

İlahlara ve dini kurumlara

latif hakikatın kaynağı olarak tapınma.

*Böyle yapmak Tanrı ile arana aracı koymaktır
Ki bu seni, göğsünde saklı olan hazineyi elde etmek için*

Dışarıya göz diken dilenciye benzetir.

Tao’ya tapınmak istiyorsan

Önce onu kalbinde keşfet.

O zaman tapınmanın anlam kazanacaktır.

(Bilinmeyen Öğretiler, On Yedinci Bölüm)

İnsanı hoş görme kibrinden ber’i kalmayı akledebildiğimiz zaman kalplerimizde olanın birliğini de kavrama imkânı bulabiliriz. Bu keşif bize başka keşiflerin imkânını sunabilir. Ancak her şeyden önce fikri/felsefi boyutta “ayrıştırmama erdemi” ile düşünmeyi öğrenebilirsek daha sonra bu erdemle hareket etme fırsatımız da olabilir. Düşüncelerimizdeki hastalıklardan kurtulmanın uzantısı olarak faaliyetlerimizde de iyileşme görebiliriz. Bugün dünyanın aldığı müstekreh şekilde çok büyük, belki de en büyük payı olan düalizmin ve pluralizmin en başta fikri/felsefi boyutta anlamsızlığını idrak ettikten sonra mimaride, sanatta, hatta teknikte ve başka alanlarda, ben inanıyorum ki çok yüksek ve yepyeni bir akılla inşa edilmiş atılımlar gerçekleştirebiliriz.

Birliğe katılmak isteyenler

Ayrıştırmama erdemini uygulayacaklardır.

İyilik ve kötülük, güzel ve çirkin, yüksek ve alçak;

Tüm çift kutuplu fikirleri ortadan kaldırmalıdır.

Kültürel ya da dini inançtan doğan tüm zihni eğilimler

Terk edilmelidir.

Gerçekte onların akılları,

Evreni uyumlu bir birlik olarak algılamaya engel olacak

Herhangi bir düşünceden uzak olmalıdır.

Bu uygulamaların başlangıcı, özgürlüğün de başlangıcı olacaktır.

(Bilinmeyen Öğretiler, Yedinci Bölüm)

Baba Ben İnsanlığı Kurtarmaya Gidiyorum!

Mehmet Selim Ergün

Bismillahirrahmanirrahim her hayrın başı olduğundan, insanlığı kurtarmaya niyet etmiş ve yola çıkmış birinin dudaklarından gökyüzüne karışacak ilk kelime budur. “Hayra vesile olan, hayrı yapan gibidir.” hadisinden hareketle biz de sözlerimize böyle başlıyoruz ve insanlığı kurtarma niyetiyle evden çıkan kardeşlerimizi selamlıyoruz.

Evden çıkarken nereye gideceğimizi soran babamıza “İnsanlığı kurtarmaya!” demek yeterli değil anlaşıldığı üzere. Hayırla başlarız ama hayırla devam etmemiz için ihtiyacımız olan şeyi de yanımıza alsak iyi ederiz. İşte bu noktada modern medeniyetin ve bu medeniyetin getirisi olan insanı kalıplaştırmanın bizden çaldığı ‘insanlık’ devreye giriyor. Yola devam etmemizin yegâne şartı insanlığı da yanımıza almak olacaktır. Modern insan olmanın mihenk taşı sayabileceğimiz bir kalıba sığınıp düşüncelerimizi, duygularımızı, olaylara karşı tavrımızı, giydiğimiz kıyafetten kullandığımız kelimeye kadar şahsımıza ait olan şeyleri tek bir model altında toplamak Cemil Meriç’in Bu Ülkede dediği gibi, itibarlı menşelerini Avrupadan alan izm’leri idrakimize birer deli gömleği gibi giydiriyoruz. İnsanı sevmek için hümanizm, kadına değer vermek için feminizm kalıplarına girmeye, idrakimizden uzaklaşmaya ve olaylara sadece belli çerçeve-

lerden bakmaya çalışıyor, fitratımızdan, yaratılış amacımızdan ve insanlıktan –birden bire değil- yavaşça uzaklaşıyoruz. Modern yaklaşımların uygun gördüklerini kendisinin izin verdiği ölçüde ve yine kendisinin belirlediği bir sevgi tanımıyla değil, Yunus Emre’nin de dediği gibi yaratılanı yaratandan ötürü seveliriz. Çünkü insan sevdiğçe, merhamet ettikçe, nasihat dinlemeyi bildikçe insandır.

Mevzu bahis ‘insanlığı kurtarmak’ olduğu zaman kahraman kesilen sözde cesur ve davasına sadık laf altı kahramanlarımız herhangi bir sokak köşesinde veyahut bir gazete köşesinde hayatlarımızı süsleye dursun klavye arkasından insanlık dışı paylaşımlar yapan bir neslin varlığının farkındayız hepimiz. Milli, dini, insani her türlü değerın hafife alındığı bir ortamda sosyal medya kullanıcıları milyarlarca insan içinde tüketilmiş insanlığın farkına varacak normallikte olan birinin insanlığı kurtarmak konusunda acele etmesi gerek artık. Çünkü insanlığını kaybetmiş birinin kendini tükettiği, kendini tüketmiş bir insanın da toplumu tükettiği gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Belki de ‘insan klonlamaya’ karşı duyduğu ilgiyle bilinen Richard Seed gibi bizim de ‘insanlık klonlaması’ yapacak insanlara ihtiyacımız vardır. ■

Sağlık

Tek Cümlelik Sağlık Bilgileri

- *günde iki öğün beslenmek daha sağlıklı
- *tam bir şeker deposu olan kahvaltı gevrekleri başta obezite, diyabet ve kalp olmak üzere pek çok hastalığa sebep oluyor
- *lifli gıda yiyenler uzun yaşıyor
- *günde 1 elma bile kalp krizinden koruyor
- *bir fincan bergamotlu çay içmek kolesterol ilaçları kadar etkili
- *düzenli olarak fındık, ceviz, badem gibi kabuklu kuruyemiş yiyenlerin daha uzun yaşadıkları tespit edildi
- *kereviz ve enginar kanser hücrelerini öldürüyor
- *yoğurt beyin aktivitemizi düzenliyor
- *omega-3 haplarını atın, balık yiyin!
- *enerji içecekleri davranış bozukluğuna yol açıyor
- *ağrı kesici ilaçlar kalpte ciddi ritim bozukluğu yapıyor.
- *ağız yıkama suları ağız kanseri riskini artırıyor.
- *ıslak mendiller alerji yapıyor
- *günlük hayatta diş macunu, güneş kremi, sabun gibi yaygın olarak kullanılan yüzlerce üründe bulunan hormon bozucu kimyasalların kısırlığa yol açtığı belirlendi
- *kolalı içeceklerde kanser riski var
- *fast-food astım ve egzamanın sebebi
- *kolesterol haplarının işe yaramadığı kanıtlandı
- *şekerli gazozlar böbrek taşına sebep oluyor
- *bal, dünyanın en etkili ve en zararsız öksürük ilacı
- *aliminyum folyo zehirliyor
- *kabloşuz internet kullanımının kanserli hücre sayısını belirgin şekilde artırdığı tespit edildi ■

Yemekten Sonra Bunu Yapmayın!

Yemeğinizi yediniz sonrasında ise keyfinize göre birtakım şeyler yapacaksınız değil mi? Fakat bunları gözardı etmeyin;

Meyve yemeyin Yemeğin hemen üstüne yenilen meyve, midenizin hava ile dolmasına sebep oluyor.

Meyveyi yemekten 1 saat önce veya yemekten 1-2 saat sonra yemeniz sağlığınız açısından daha faydalı olacaktır.

Çay içmeyin Türk kültürünün en önemli alışkanlıklarından biri olan yemekten sonra hemen üstüne çay içmek de sağlık açısından faydalı görülüyor.

Çay, tükettiğimiz gıdalardan aldığımız proteinleri geç sindirmemize ve alınan vitaminlerden tam fayda sağlanılmamasına sebep oluyor. Özellikle "anemi"si olanların buna çok dikkat etmesi gerekiyor. Çay için en doğru zamanlama, yemekten en az bir saat sonra...

Sakın kemerinizi gevşetmeyin!

Yemekten sonra kemer gevşetmek, bağırsak düğümlenmesine sebep olabiliyor.

Yürüyüş yapmayın Yemeğin hemen ardından yapılan yürüyüş, tükettiğimiz gıdalardaki besin öğelerinin sindirilememesine, yani yediğimiz yemeğin fayda bakımından hiçbir anlamı kalmamasına sebep oluyor.

Yürüyüşü 1 saat sonra ertelemeniz her yönden daha faydalı olacaktır.

Banyo yapmayın/Duş almayın! Yemekten hemen sonra alınan duş, kan akışını el ve ayaklara doğru çoğaltırken, mide etrafında kan akışını azaltır.

Hemen uyumayın Yemeğin hemen ardından uyumak da sindirim sisteminin yeterince çalışmamasına ve mide rahatsızlıklarına sebep olur. ■

0224 999 20 76
Dahili (1562 - 3444)

Nalbantoğlu Mah. Dış Bedesten Sk.
No :92 Osmangazi / BURSA

**Psikolojik Danışmanlık ve
Rehberlik Hizmetleri**

Uzm. Psk. Dnş. Abdurrahman Dülger
NLP-EFT-Hipnoterapi Uzmanı

- Çocuk Genç Yetişkin Danışmanlığı
- Evlilik ve Çift Danışmanlığı
- Cinsel Danışmanlık
- Hamile Danışmanlığı
- Eğitim Danışmanlığı ve Seminerler

Adres: Doğanbey Mh. Doğanbey Cd.
Burçin 3 İşhanı No: 6 D.511(Şehreküstü)
Osmangazi / BURSA
Tel: 0544 663 43 13

IRGANDI

Firuze
Ahşap Süsleme Sanatevi

Bekir USLU
Ahşap Oyma Sanatkârı

Gsm: (0544) 850 41 41
Selçuk Hatun Mah. Irgandı Çarşılı Köprü No: 13/A BURSA

Kuytu Kitap Kafe

Kitabın çay, çayın muhabbet-
muhabbetin kahve ile demini
bulduğu müstesna bir mekan..

Adres: Şehreküstü mahallesi, tavukçu
sokak no:13/A

Instagram : kuytukitapkahve

TALEBELERE HİZMET VAKFI

BAĞIŞ HESABI: TALEBELERE HİZMET VAKFI

VAKIFLAR BANKASI CUMHURİYET ŞUBESİ BURSA

İBAN NO: TR31 0001 5001 5800 7290 5210 33

ADRES: Tahtakale mah. Akarsu1 İpek İş Sarayı No: 23
Osmangazi/BURSA

Tel: 0 224 223 72 10

Cep: 0 505 358 36 50

Web: www.talebelerehizmetvakfi.org

Mail: murat.elaldi@gmail.com

*Bizim Kalitemiz
Sizin Güvenimiz ...*

ATIŞ TUR
San. ve Tic. Ltd. Şti. **SERVİS TAŞIMACILIĞI**
atis.tur.s@hotmail.com

Kimyon
Catering

Gökçe Mah. 10. İsimsiz Sk. No: 5/A Nilüfer/BURSA
Tel: 0 224 495 10 11 atis.tur.s@hotmail.com

Adres: Balıklı Mh. Sarıyer Cd. 385. Sk. No.2/A4
Osmangazi/BURSA Tel: 0 553 688 42 16

22. Yüzyıl

ANADOLU LİSESİ

NIÇİN 22. YÜZYIL OKULLARINI TERCİH EDECEKSİNİZ?

- 1- Ücretsiz yaz kampı.
- 2- Bireysel çalışma programı - yapay zeka destekli.
- 3- İki özel eğitim ve yaşam koçu desteği.
- 4- 9. Sınıftan itibaren özel programla üniversiteye çalışma.
- 5- 10-14 kişilik akıllı sınıflarda okuma imkanı.
- 6- Sahasında dinamik tecrübeli kadrodan eğitim imkanı.
- 7- Haftada 4 saat masabaşı eksikliklerini tamamlama eğitimi.
- 8- Kız sınıfı, erkek sınıfı tercih etme imkanı.
- 9- Haftada 6 saat özel değerler eğitimi + şahsiyet eğitimi.
- 10- Etkin rehberlik hizmeti alma imkanı.
- 11- Aylık başarı ve ahlak karnesi imkanı.
- 12- Sanatsal sportif bir hobi edinme imkanı.
- 13- Seçkin, bilinçli, merhametli, hoşgörülü, yardımsever öğrencilerden oluşan okul ortamında eğitim imkanı.
- 14- İki kanatlı yetiştirme imkanı.
- 15- Avrupa'da geçerli lise diploması imkanı.
- 16- Pratik iki yabancı dil imkanı.
- 17- Helal sertifikalı ürünlerle beslenme imkanı.
- 18- 9. Sınıftan itibaren gelecek nesil kariyer planlama imkanı.
- 19- On beş yıllık tecrübeli başarılı işletmeci ve eğitimcilerle beraber olma imkanı.
- 20- Veli dostu okulda ekonomik okuma imkanı.
- 21- Yerimiz kalmadı.

SİZİ BEKLİYORUZ... SİZE 22. YÜZYIL YETER...

Beşevler Mh. Kahveci Sk. No:11 Nilüfer / BURSA (Ataevler Metro İst. 200m)

web: www.22yuzyil.com

mail: info@22yuzyil.com

telefon: 224 441 58 03 - 04